

ONZE-LIEVE-VROUW GEBOORTEKERK SCHUIFERSKAPELLE

**Ontwerpend haalbaarheidsonderzoek inzake transformatie van
kerkgebouw voor herbestemming van de OLV Geboortekerk te
Schuiferskapelle.**

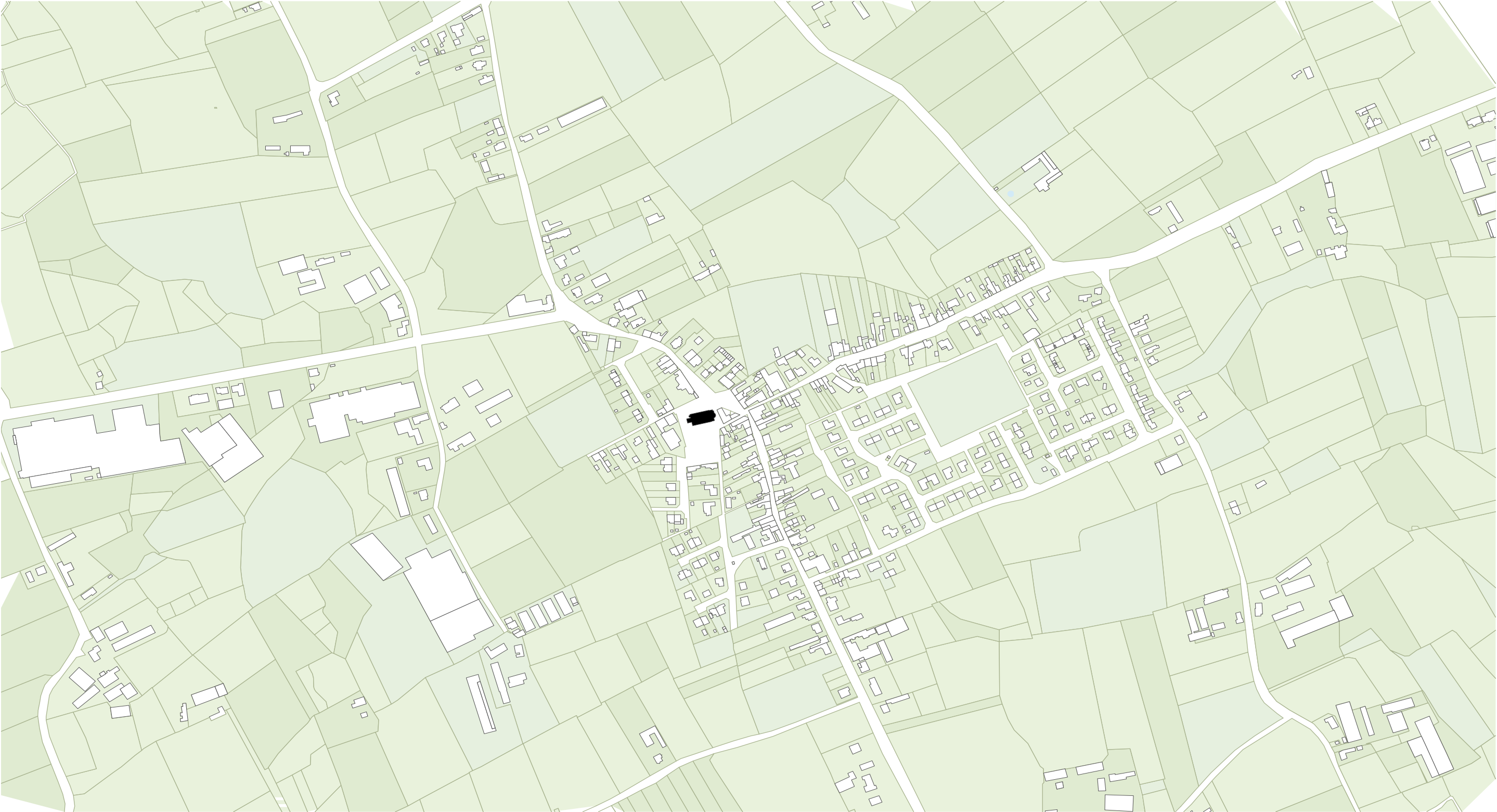
In opdracht van
De stad Tielt via WVI

EINDRAPPORT
12 december 2017

DE SMET VERMEULEN ARCHITECTEN

Situering

omgevingsplan

1:5000

Opgave & programma

Programma

Het herbestemmingsdossier van de kerk zat bij aanvang van het onderzoek nog in een aftastende fase. Zowel de mate van herbestemming als de mogelijke programmatie zou in de loop van het proces pas vorm krijgen. Het ontwerpend onderzoek vormde in die zin een onderlegger voor zowel de onderhandeling tussen de betrokken partijen als voor de vorming van een toekomstvisie voor het gebouw.

Eredienst

De kerk is op heden in gebruik. Ongeveer 20 mensen komen op zondag voor de eredienst. Voor diensten zoals begrafenissen, huwelijken, doopsels, etc. zit de kerk vaak vol. In de loop van deze studie werd bekend dat in de pastorale visie Schuiferskapelle niet in aanmerking komt voor herbestemming.

Inhoud van de opdracht

Na verkennend ontwerpend onderzoek voor een volledige herbestemming, spitste deze haalbaarheidstudie zich toe op eenvoudige aanpassingen van de kerk om als nevenbestemming naast de religieuze dienstverlening allerlei activiteiten voor verenigingen en particulieren mogelijk te maken, met inbegrip van activiteiten zonder religieus profiel.

Verduurzaming

Om een goede, economisch verantwoorde werking van het gebouw in de toekomst te verzekeren, is een algemene verduurzaming ervan onontbeerlijk. De restauratie van het interieur was voorzien (som van 200 000 euro) maar is nog niet voltooid. Binnen die opdracht is een bestek opgemaakt voor de modernisering van de installaties.

Methode

De haalbaarheidsstudie vat aan met een inleidende vergadering waarop getracht wordt 'de vraag' te formuleren. Hierop volgen twee presentatiemomenten. Tijdens het eerste presentatiemoment worden de verschillende mogelijkheden voor de kerk (en nabije omgeving) afgetoetst in relatie tot de vraag aan de hand van enkele onderzoeksscenario's. Hierop volgt discussie, waarna het ontwerpteam één of twee scenario's uitwerkt die op het tweede presentatiemoment worden toegelicht. Het gehele proces en de conclusie worden samengevat in een eindrapport.

Voor deze studie is na het eerste presentatiemoment beslist om de inhoud van de opdracht te herzien, zoals hierboven beschreven. Dit eindrapport geeft een kort overzicht van het ontwerpend onderzoek voor een ruimere herbestemming, en documenteert uitvoerig het weerhouden scenario: eredienst met nevenbestemmingen.

Historische context

Oorsprong

Schuiferskapelle is een landelijke gemeente gelegen in de provincie West-Vlaanderen op de noordelijke grens van het zandlemige Plateau van Tielt. De eerste benaming “Scuvers-kapelle” of “kapelle van Scuvers” komt voor het eerst voor in de 15de eeuw.

Door de bevolkingsaan groei in de 19de eeuw was er een vraag naar meer kerkruimte, een grotere begraafplaats en onderwijs. In de eerste helft van de 19de eeuw wordt het onderwijs verstrekt in privé-scholen of zondagsscholen. In 1838 wordt de kerk vergroot tot haar huidige vorm, en wordt naast de kerk een klooster (1840) met meisjesschool (1842) opgericht. Er komt begraafplaats bij aan de zuidwestelijke kant van de kerk, en de kerk wordt uitgerust met een barokorgeltje, gebouwd in 1833. Vanaf 1863 krijgt Schuiferskapelle ook een gemeenteschool. Die krijgt een nieuwbouw in 1967, maar sluit de deuren in 1995. In 2002 wordt ook de meisjesschool gesloten en samen met het klooster deels gesloopt.

In 2006 wordt de gemeenteschool uit 1865 afgebroken om plaats te maken voor een nieuw ontmoetingscentrum. Hedendaags huist de centrum - Club 77, ook kleuterschool de Dorpsparel, die vanaf dit schooljaar ook lager onderwijs aanbiedt en onderwijs terug naar Schuiferskapelle brengt.

Samen met Kanegem en Aarsele fuseert Schuiferskapelle in 1977 met Tielt.

Dorpskern

Schuiferskapelle heeft een kleine dorpskern, gelegen op het kruispunt van drie secundaire verbindingswegen. Aanvankelijk bestaat het plein ongeveer in driehoekige vorm. De smalle doorgang naar de kerk die wat verdrukt lag achter andere bebouwing, wordt ca. 2002 opengewerkt door de afbraak van een stuk van het voormalige klooster met meisjesschool, waardoor een leeg plein in grind is gecreëerd.

Bron:
Agentschap Onroerend Erfgoed: <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/87220>

*geschatte locatie van de
voormalige klooster*

Geconcentreerde Bebouwing ten zuidoosten van de kapel, vlakbij de kapel worden volumes weergegeven ten oosten en noordwesten.

Bron:
Kaart van Joseph Jean François graaf de Ferraris 1771-1778

Historisch beeld

De basisbebouwing van het einde van de 19de en de eerste helft van de 20ste eeuw bestaat uit heterogene rijbebouwing, geconcentreerd langsheen de Henri D'hontstraat en de Biermanstraat. Deze voornamelijk eenvoudige dorpswoningen van één bouwlaag uit de 19de en het begin van de 20ste eeuw werden meestal aangepast in de loop van de 20ste eeuw, soms met interbellum stijlinvloeden.

bron:
Agentschap Onroerend Erfgoed: <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/87220>

1564 SCHUIFERSKAPELLE, H. d' Hontstraat, op de linker kant herkenbaar gebouw van pastorie met trap(zij)gevels gebouwd in 1907 in neogotische stijl

bron: Delcampe.be

Omgeving

- Private diensten (bv: winkel, restaurant,...)
- Openbare diensten (bv: scholen, bibliotheek,...)

De Kerk is gelegen ten westen van het voormalige dorpsplein (Schuiferskapelle-Dorp), met ten zuiden het voormalige kerkhof, thans ingericht als parking en ten noorden een plein, recent gecreëerd na de afbraak van het klooster (cf. Jan Vinckestraat).

bron:
Agentschap Onroerend Erfgoed: <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/87220>

omgevingsplan

1:2000

Kerk

Historie kerk

- 17de eeuw eenbeukig steen kapel van drie traveeen
- 1642: herstelling of uitbreiding
- 1651: eerste kerkhof
- 1705: kapel vernield door een storm en kort nadien heropgebouwd als eenbeukig baksteen gebouwtje van 17 op 5,5m
- 1786-1788: uitgebreid tot kerk door toevoeging van een middenschip met twee zijbeuken over twee traveeën en een halfcirkelvormig koor
- 1831: tot parochiekerk verheven
- 1838: vergroot tot zijn huidig grondplan - de oostelijke gedeelte van 1786 blijft behouden en uitgebreid met vier traveeen in dezelfde bouwstijl in plaats van westelijke resterende stuk van de oude kapel, vierkante klokkentoren ten westen zonder torenspitz
- 1840: torenspits uitgevoerd samen met doopkapel en uitbreiding van een volledig afgescheiden kerkhof aan de zuidwestelijke zijde
- 1901-1903: nieuwe torenspits
- 1962: kerk en pastorie van 1907 hersteld van oorlogschade
- 1976: verplaatsing kerkhof
- 1979-1980: herstellingen aan het dak en toren
- 1986: interieur gerestaureerd

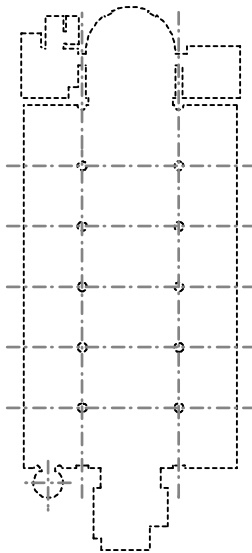
Deze laat-classicistische kerk (1838) met driebeukig pseudobasilicaal schip van zes traveeën heeft een koor met halfronde sluiting, vierkante aanbouwen van sacristieën en een vierzijdige westtoren. Het is opgebouwd in donkerrode baksteen, leien zadeldaken en torenspits.

Bouwfysische staat van de kerk

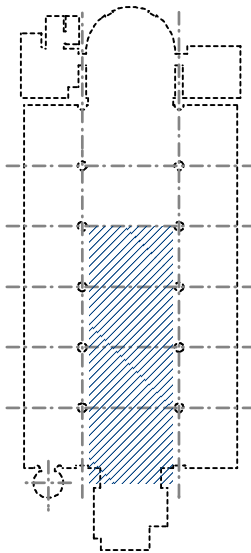
De kerk bevindt zich in het algemeen in een relatief goede staat.

Het interieur van de kerk werd al in 1986 gerestaureerd. De buitenrestauratie van de kerk is voltooid. De kerktoren is nog niet gerestaureerd. De verwarmingsinstallatie werkt maar is verouderd. Er is één toilet aanwezig.

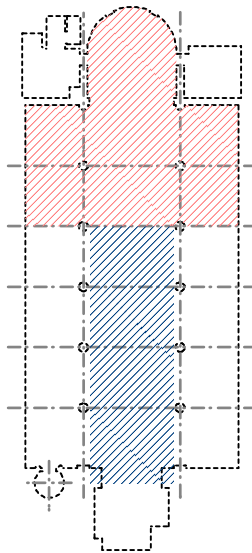
Er ligt een bestek klaar voor de restauratie van het interieur die nog niet voltooid is. Het gaat o.m. over modernisering van de installaties voor de som van 200 000 euro.

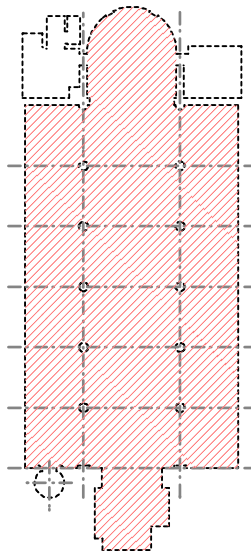
contouren kerk vandaag

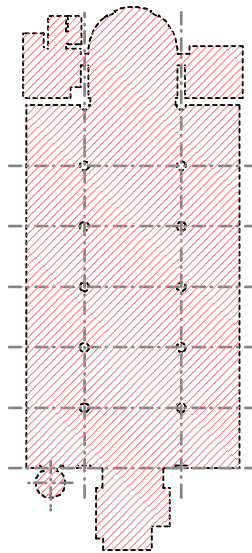
1705, zone kapelle

1786

1838

1840

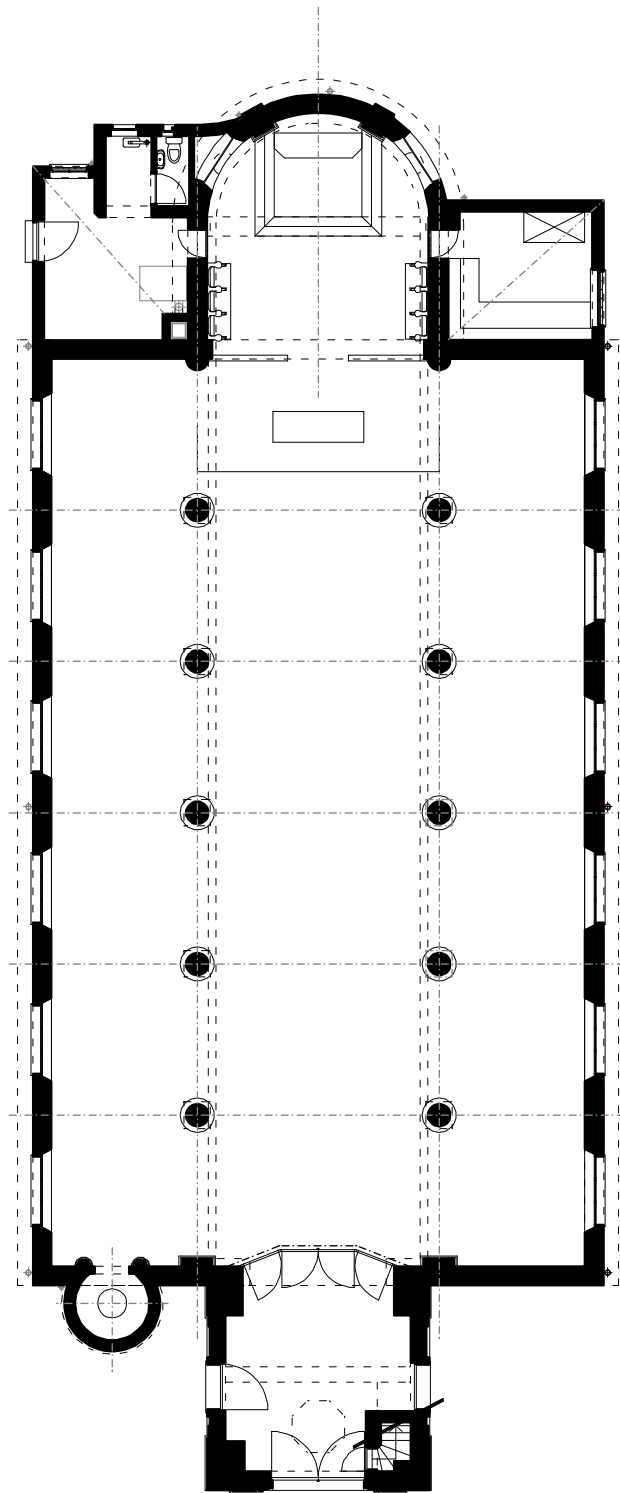
Interieur

De middenbeuk onder tongewelf loopt uit in een halfcirkelvormig koor met koepelplafond, geflankeerd door symmetrische zijbeukjes met een vlak plafond. Neogotische afscheidingsdeur tussen portaal en kerkship.o, 18de eeuw.

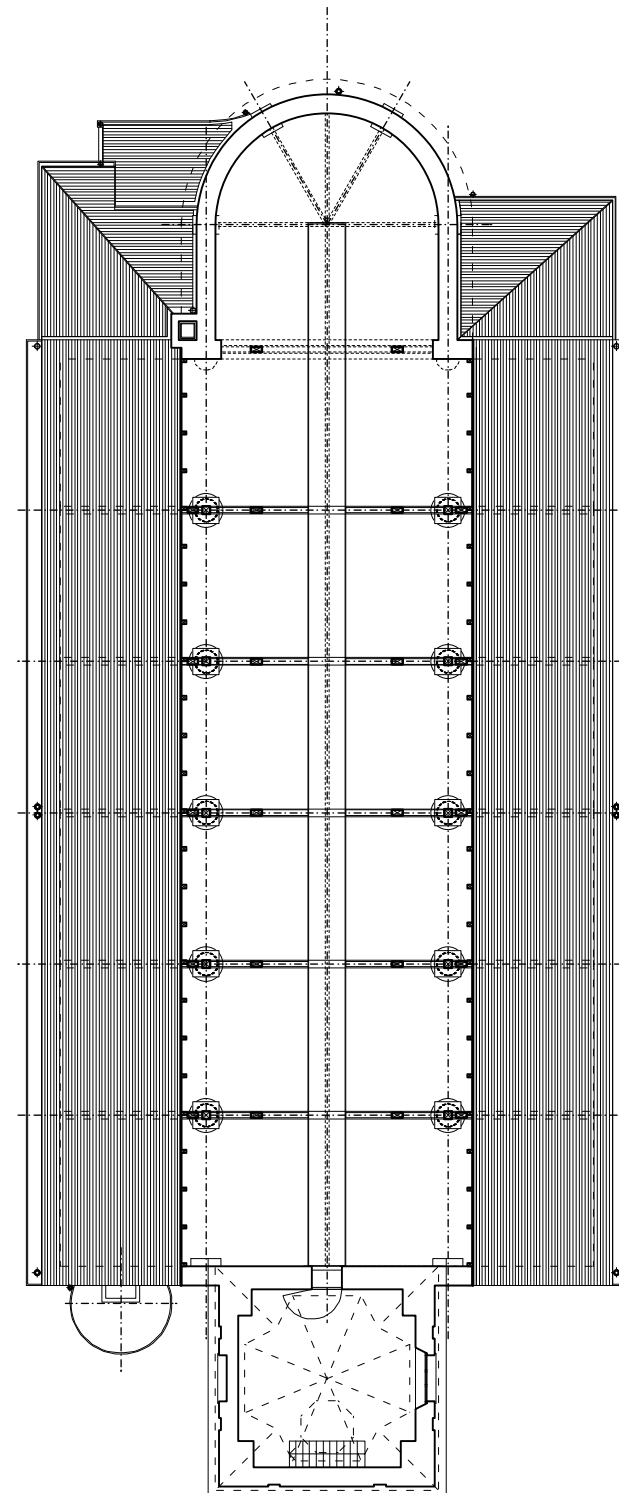
Meubilair (niet volledig)

- Hoogaltaar, witsteen, 1932
- Zijaltaren, hout, hoge lambriseringen in classicistische stijl
1855, 1856
- Communiebank, eik, rococo, 18de eeuw.
- Biechtstoel, hout, in neoclassicistische stijl, 1864.
- Preekstoel, hout Rococo 1743
- Orgel, hout, 1832
- Doopvont, hout met marmerimitatie op voetstuk in zerbeslag, s.d. (ca. 1840?).
- Kruisweg van veertien staties, gebakken aarde in houten kaders

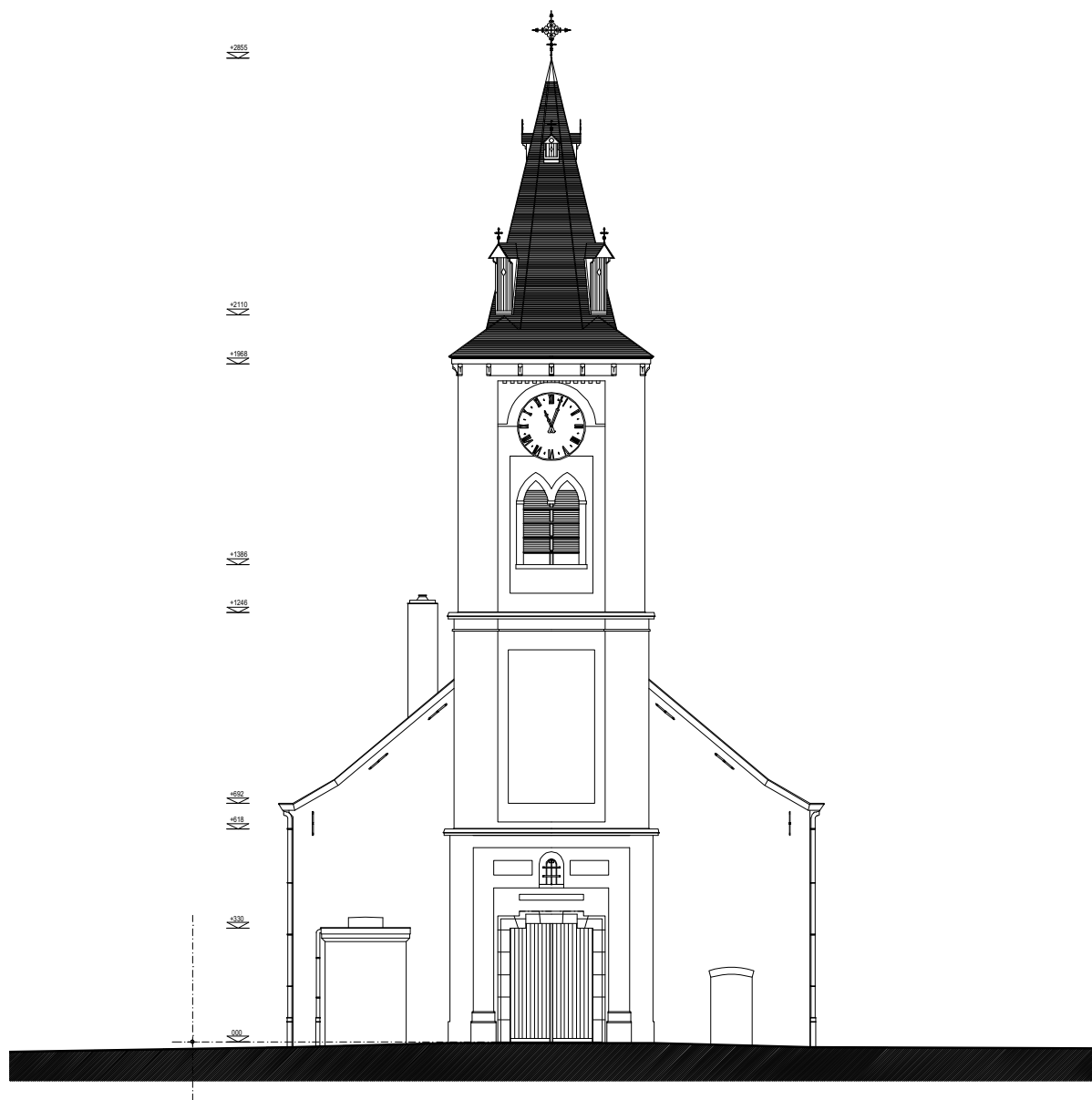

gelijkvloers

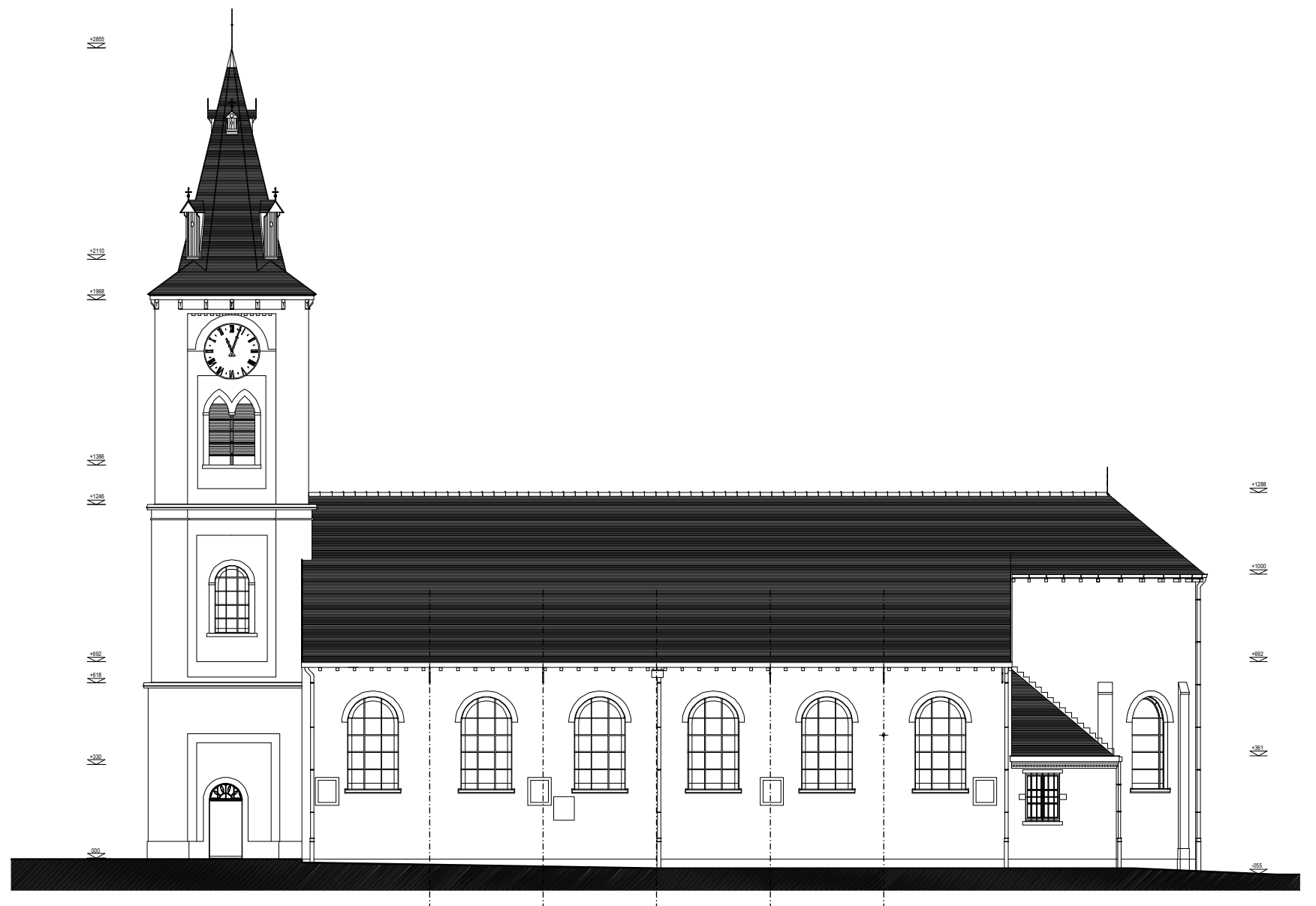

zolder

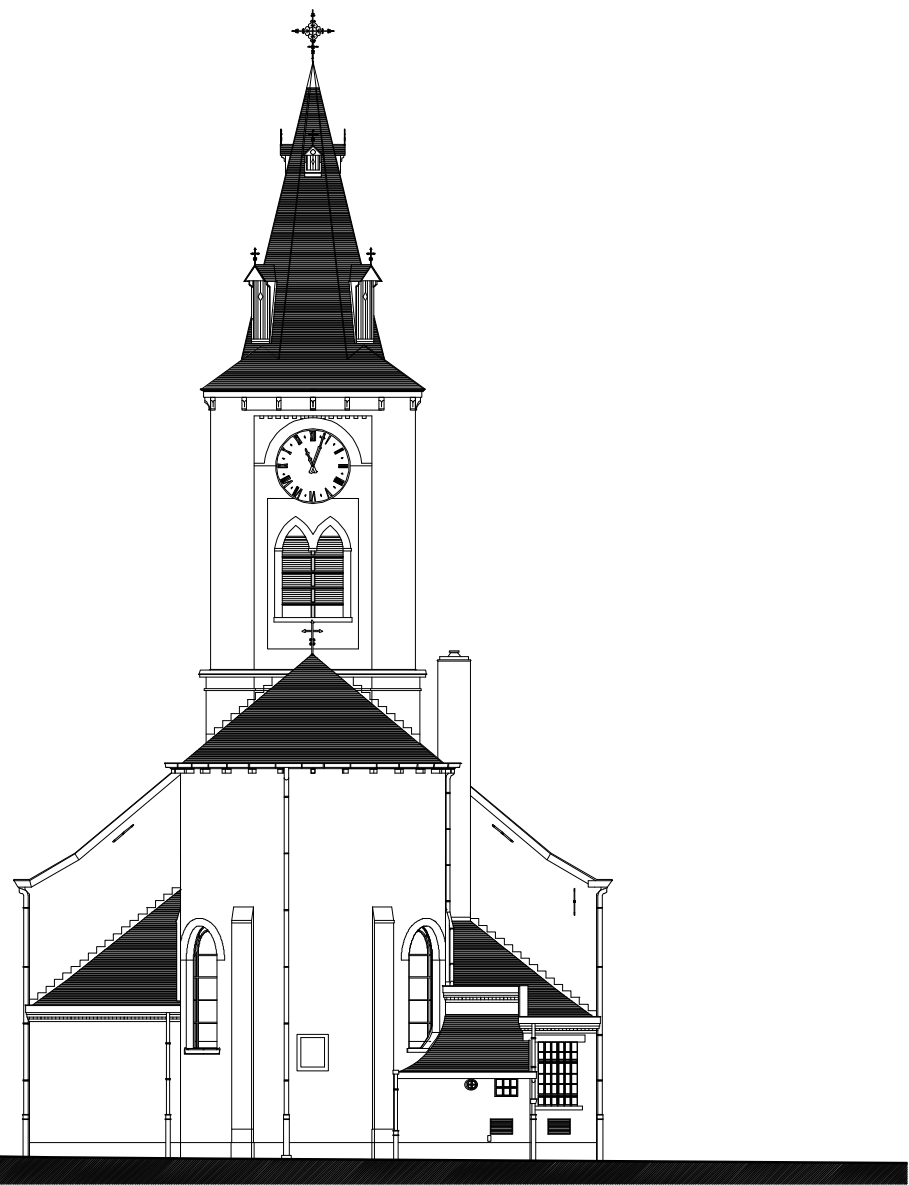

west

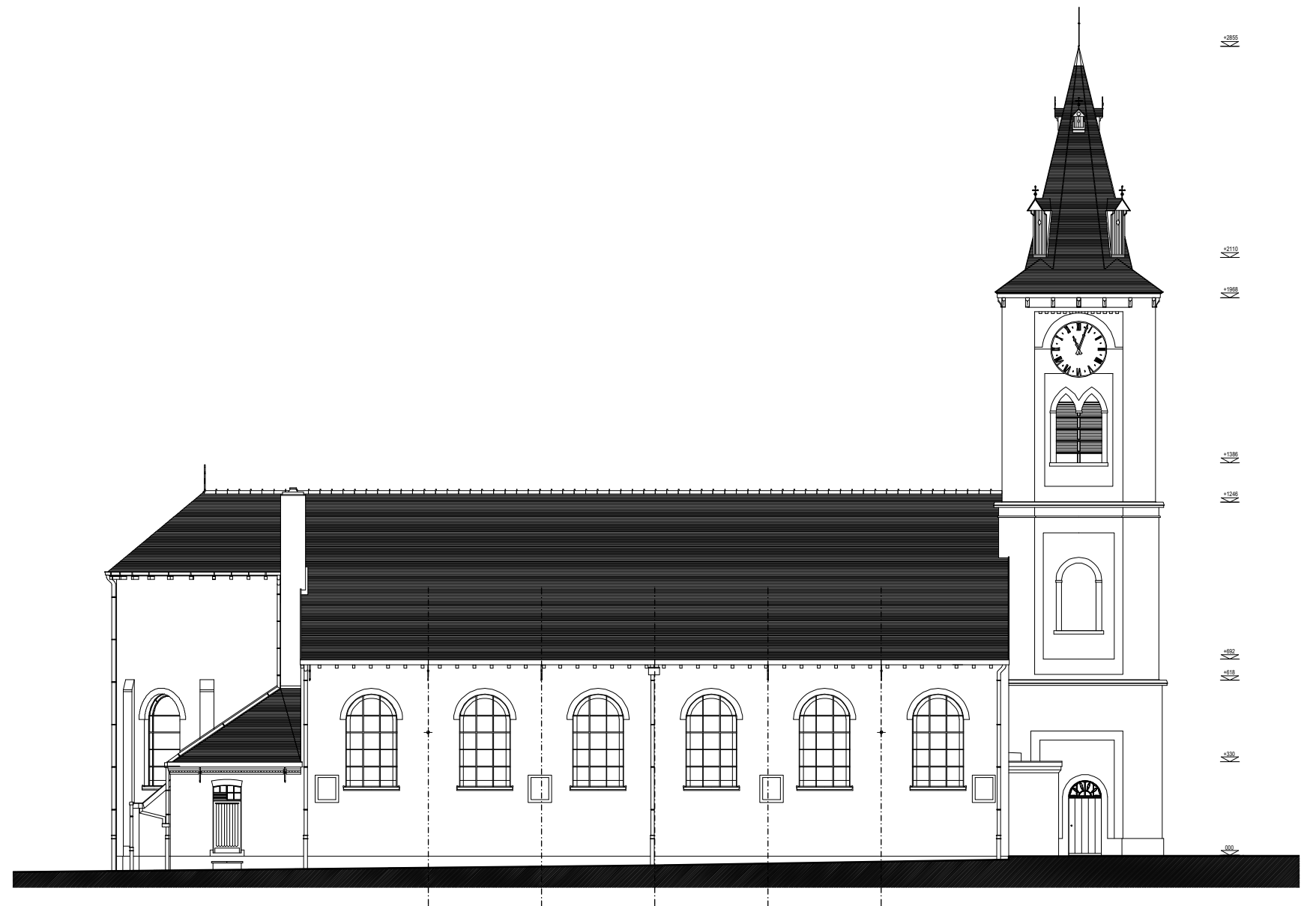

zuid

bestaande toestand
1:200

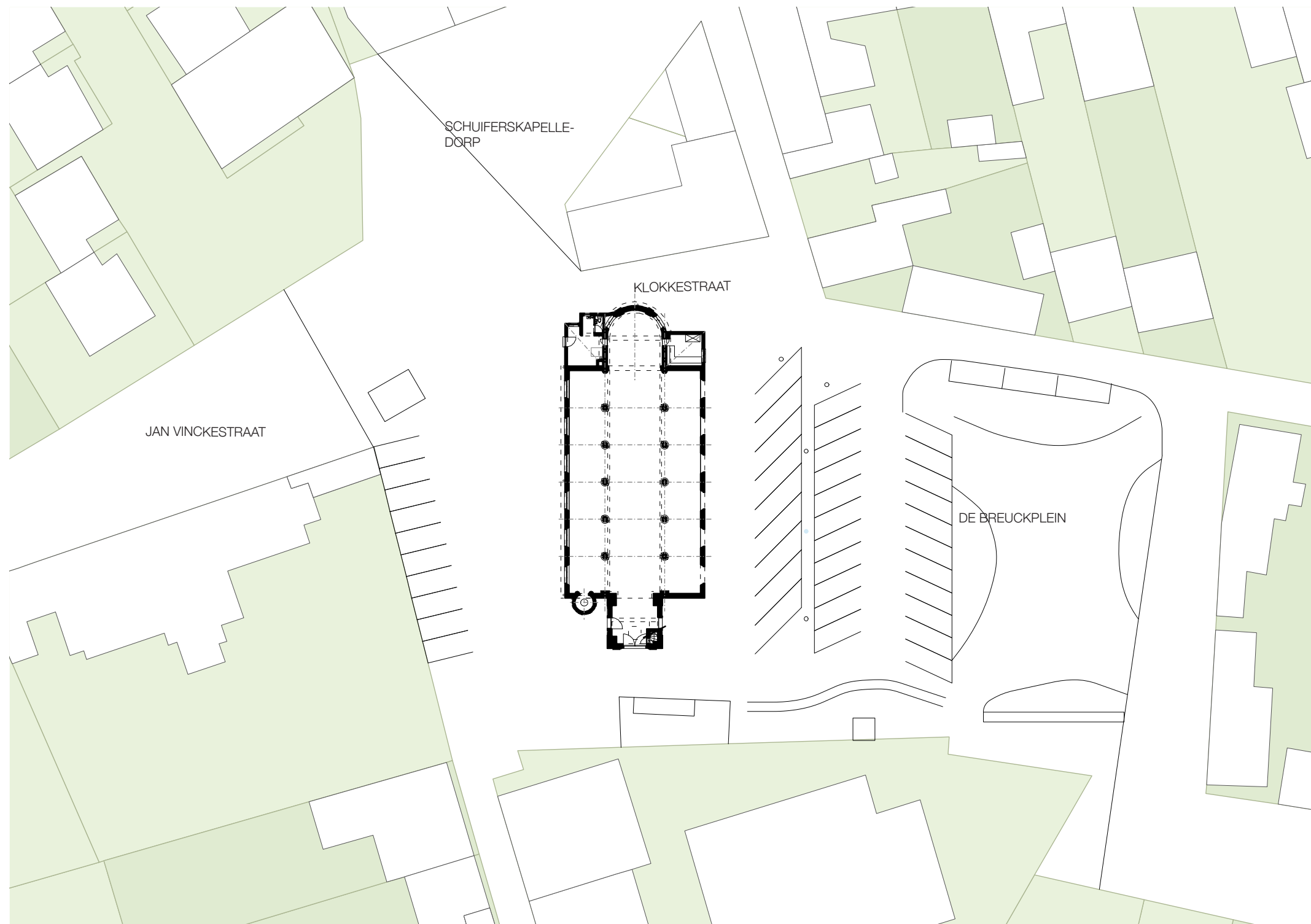

oost

noord

bestaande toestand
1:200

bestaande toestand
1:500

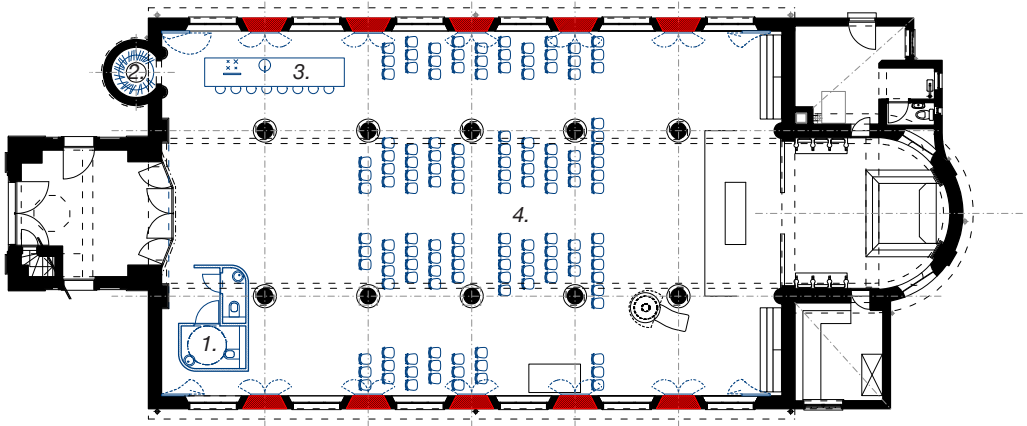
Ontwerpend onderzoek

eerste onderzoek: volledige herbestemming, vierstappenplan

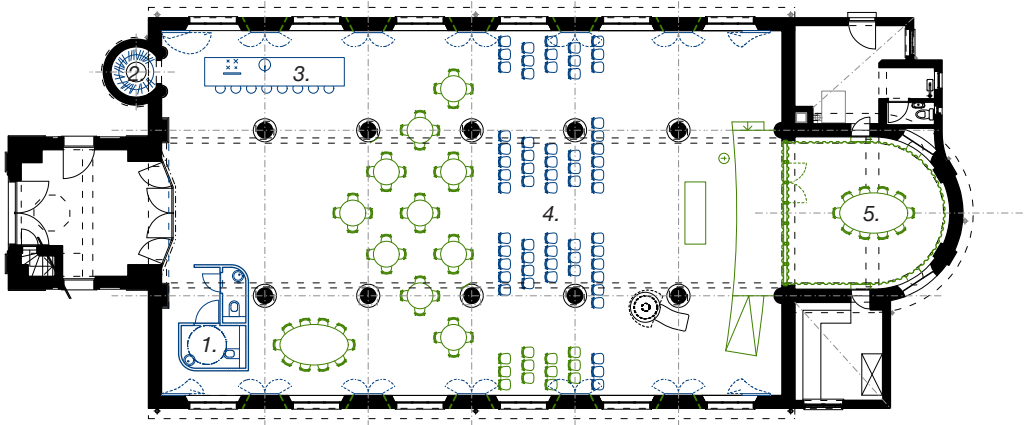
In het begin van het onderzoekstraject zijn de mogelijkheden voor volledige herbestemming onderzocht. Dit nam de vorm aan van een stappenplan, waarbij met toenemende investeringen meer nieuwe en grotere functies gehuisvest konden worden. De stappen voor het multifunctioneel maken van de kerk zijn zo opgebouwd dat er nooit een verlies is aan investering.

Deze aanpak is niet weerhouden, nadat blijkt dat in de pastorale visie Schuiferskapelle niet in aanmerking komt voor herbestemming.

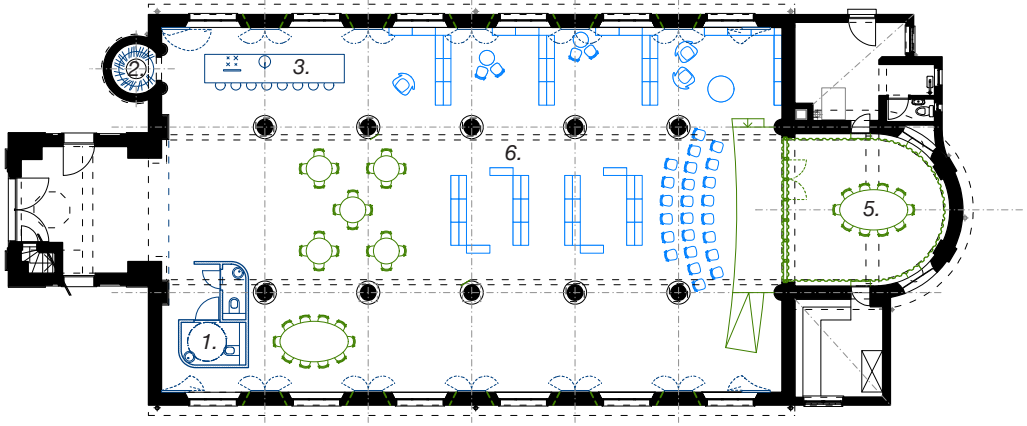
Stap 1:
gemeenschapsvoorzieningen

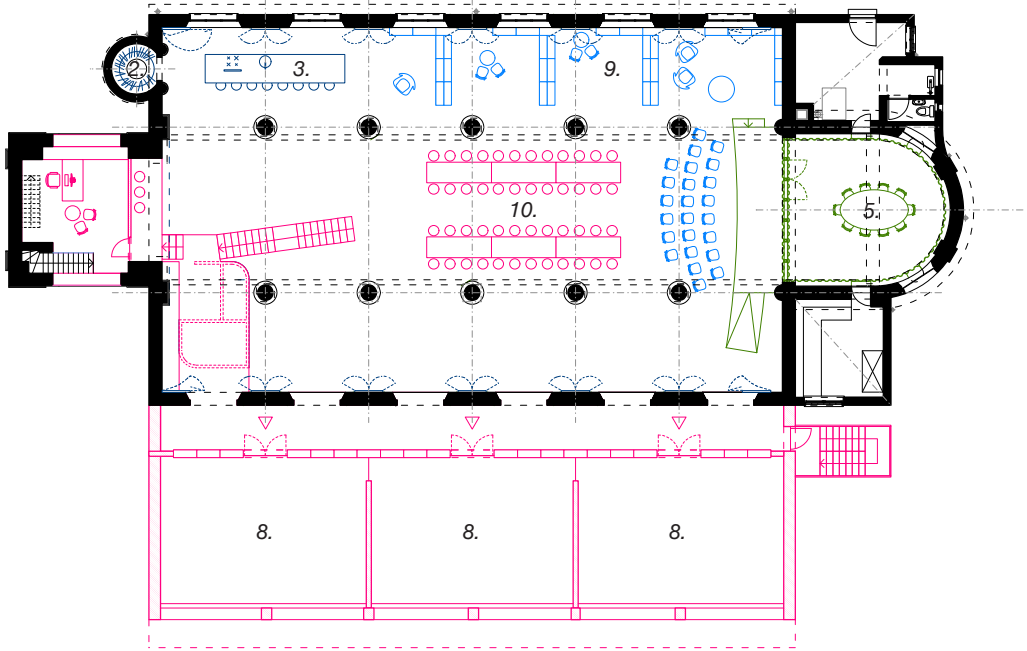
Stap 2: uitbreiding van de
gemeenschapsvoorzieningen

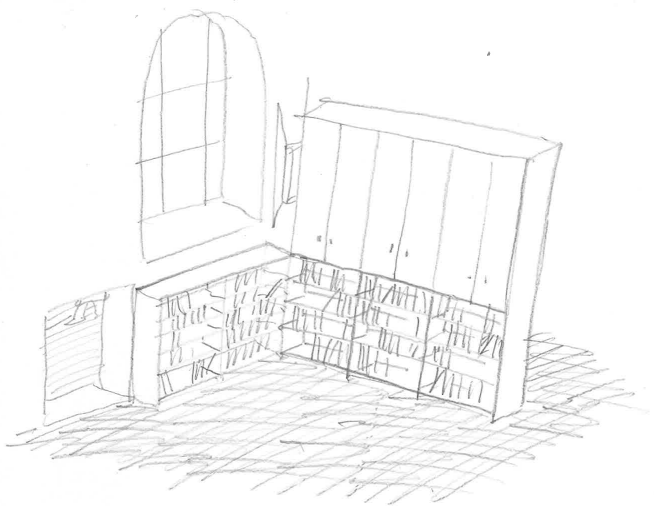
Stap 3: BIB

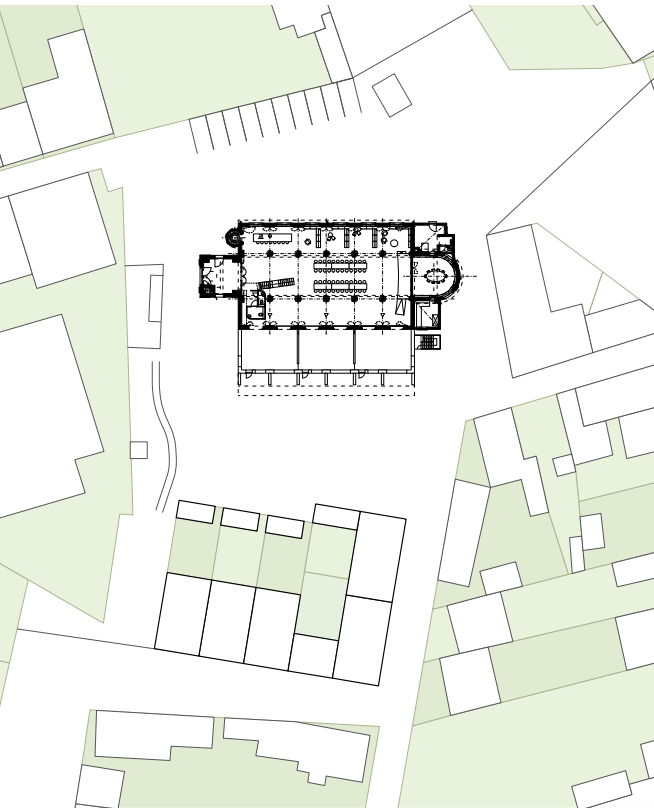
Stap 4: school (6 lokalen)

1. sanitair
2. vestiaire
3. bar/keuken
4. godsdienst
5. vergaderzaal
6. BIB (232m boeken collectie en 56,7m boeken archief)
8. klaslokaal
9. school BIB (108m boeken collectie en 56,7m boeken archief)
10. eetzaal

3. stap: BIB

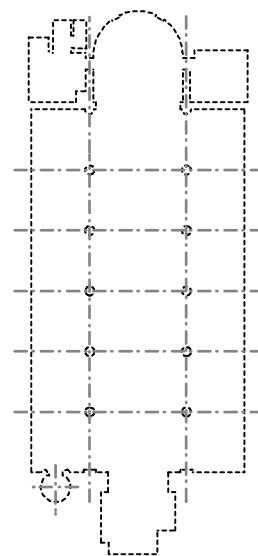
stap 4: school (6 lokalen),
kernversterkte plein

Ontwerpend onderzoek

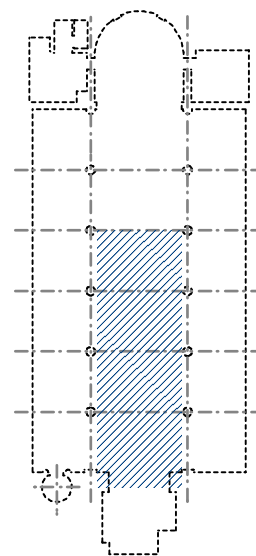
tweede onderzoek: nevenbestemming

Na het eerste ontwerponderzoek wordt besloten dat, naast de eredienst, de kerk gebruikt kan worden voor gemeenschapsactiviteiten en particulieren. Huwelijken, doopsels, begrafenissen moeten in de kerk kunnen doorgaan maar ook wereldlijke activiteiten zoals babyborrels, bijeenkomsten enz. moeten gemakkelijker een onderkomen in het gebouw kunnen vinden. Vooral nog blijft de voornaamste activiteit de eredienst.

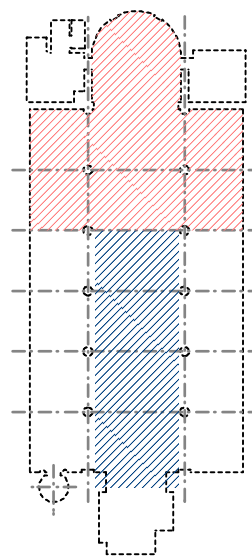
Voor de wekelijkse eredienst is de kerkruimte ondergebruikt, maar voor bijzondere erediensten is de volledige kerkruimte nodig. De ruimte voor de eredienst zou moeten kunnen groter of kleiner worden naargelang de behoefte. De eredienst trekt zich terug in het oudste gedeelte van de kerk, de koorkapel, maar neemt bij gelegenheid de hele kerkruimte weer in. Op andere momenten wordt die kerkruimte ingenomen voor niet-kerkelijke activiteiten. De koorkapel en de sacristie (zuid) echter blijven exclusief aan de eredienst voorbehouden.

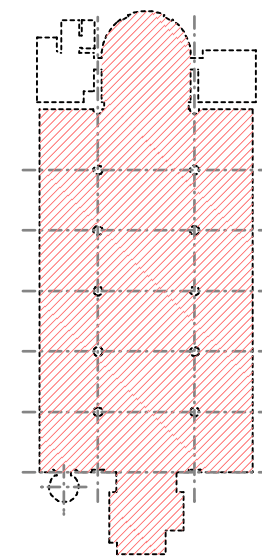
contouren kerk vandaag

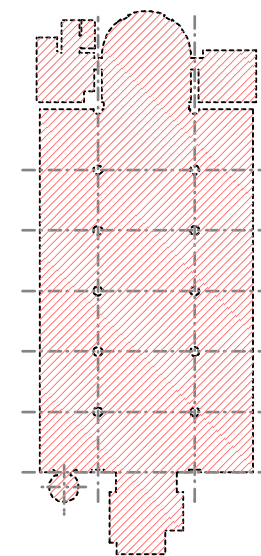
1705, zone kapel

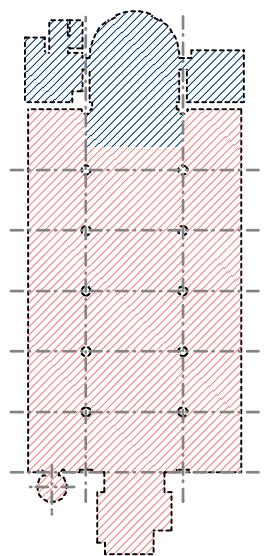
1786

1838

1840

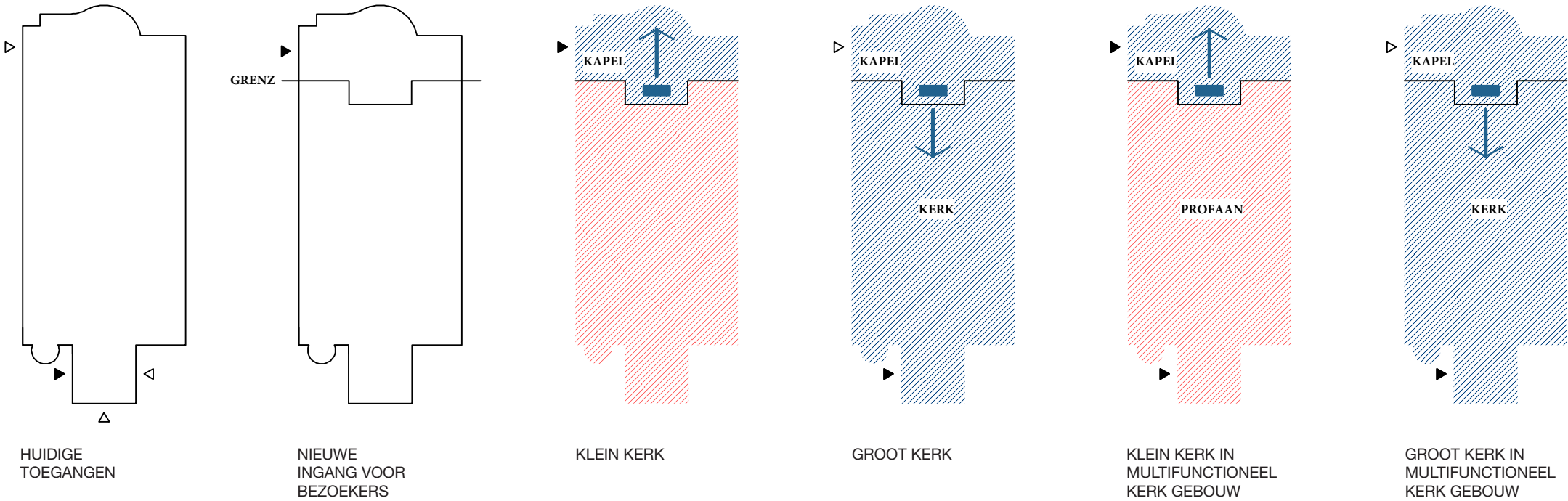
2017, zone kapel

Het multifunctioneel maken van het gebouw induceert de keuze voor flexibele opdeling van het gebouw. Een mogelijke nieuwe toegang, die rechtstreeks naar de koorkapel leidt; kan door het noordoostelijke bijgebouw gaan. Daartoe moet deze voormalige stookruimte heringericht worden, met een kleinere, moderne stookketel.

Om de voorbereiding en onderhoud voor de verschillende evenementen en diensten haalbaar te houden blijft de altaar altijd vast. De richting van de eredienst verandert afhankelijk van het aantal deelnemers. Voor typische zondagsdienst komt men door de nieuwe ingang naar de apsis, voor huwelijken etc. opent de kerk zijn hooftingang en de volledige ruimte kan gebruikt worden voor de eredienst.

Het resultaat kan samengevat worden in vier uitgangspunten of ingrepen die de mogelijkheden voor wereldlijke zoals religieuze activiteiten maximaliseren.

- 1_ opdeling: inbreng van een flexibel meubelstuk en stapelbaar los meubilair
- 2_ versoberen van het interieur
- 3_ nieuwe ingang
- 4_ verduurzaming van het gebouw

1_ opdeling:

inbreng van een flexibel meubelstuk
en stapelbaar los meubilair

Om een flexibel gebruik van het gebouw mogelijk te maken werd gekozen voor een opsplitsing tussen schip en koor. Omdat de kerk op zich beperkt is qua omvang, werd de optie met een vaste opdeling niet weerhouden. Een glazen wand op de grens tussen koor en schip is denkbaar, maar zou een onevenwichtige opdeling opleveren, met zelfs voor kleine diensten een te kleine ruimte. Gezien de hoogte van de apsis zou de investering in zo'n vaste opdeling een lange terugverdientijd kennen. Bovendien is enige verwarming van het schip, voor behoud van het interieur ook onontbeerlijk.

Daarom stellen we opdeling met een flexibel meubelstuk voor. Het meubelstuk heeft een meervoudige functie:

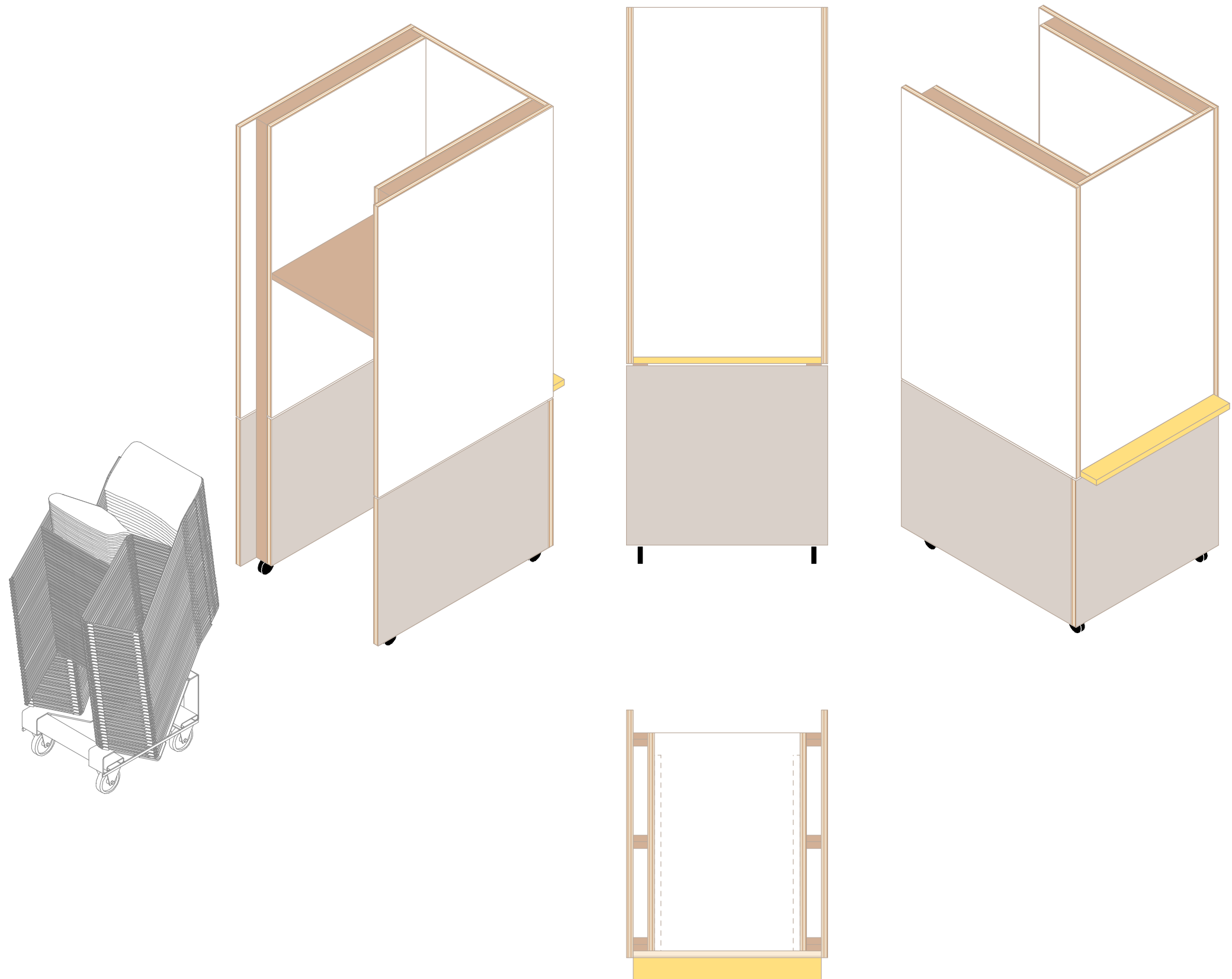
- opbergen van stoelen en tafels
- afschermen van het koor bij wereldlijke activiteiten
- projectiescherm, tentoonstellingspaneel

Omdat het meubel zich in 'open' en in 'opgedeelde' toestand elders in de kerk bevindt, krijgt het wieltjes.

De altaartafel krijgt een vaste positie in de eerste beuk van het schip. Ook het tabernakel wordt ingebouwd in de oostelijke wand van het schip. Dit maakt het mogelijk dat het altaar klaar staat voor zowel kleine erediensten (in de koorkapel) als voor grote erediensten (in de volledige kerk). IN het ene geval staat de priester aan de ene kant van de tafel, in het andere geval aan de andere kant.

Bij kleine erediensten vormt het meubelstuk, vanuit de koorkapel gezien, een achtergrond achter het altaar. Bij volledig gebruik van de kerk wordt het meubelstuk elders geplaatst, zodat de visuele band tussen koor en schip vrijkomt.

Voor de inrichting van het sanitair wordt rekening gehouden met de huidige positie van het toilet, om de aanpassingskosten te beperken.

Om de kerk multifunctioneel te maken moet het los meubilair makkelijk opbergbaar en verplaatsbaar zijn. Het ontwerp is gebaseerd op de 40/4 stapelbare stoel van David Rowland. Op een oppervlakte kleiner dan een halve vierkante meter is het mogelijk om 40 stoelen op te bergen. Daarbij komt een vierpoots licht tafelsysteem Simpla met een afneembare top en een inklapbaar frame. De stoelen en de tafels worden opgeslagen op speciaal ontworpen trolleys binnen het flexibele meubelstuk. Er zijn onderscheiden modules voor stoelen en voor tafels. De materialiteit van het “opbergmeubel” brengt kleur in de kerk.

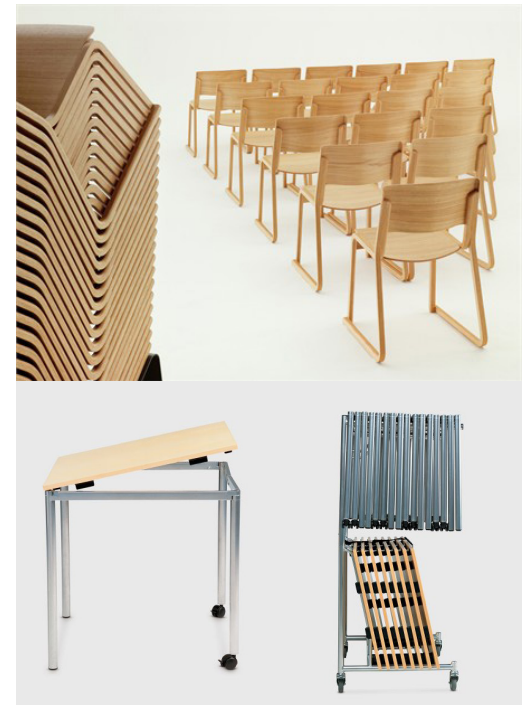
Referentiebeelden:

1. Saint-John Cathedral, Brisbane
2. boven: 40/4 stoel van David Rowland, onder: Simpla tafel van John Bollen
3. materiaalpallet voor flexibele meubelstuk

1

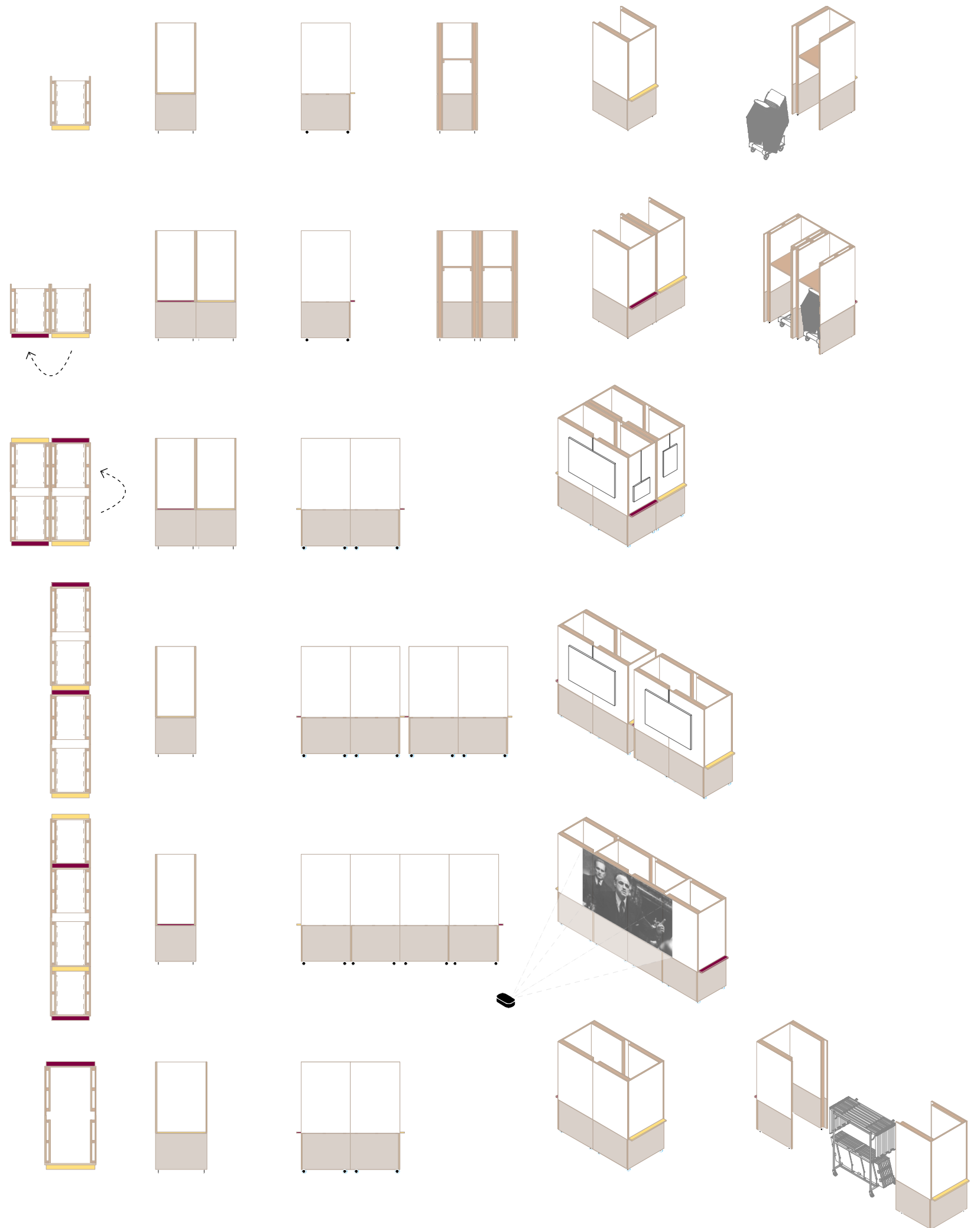
2

3

verschillende combinaties van opstelling

3x stuk met gele handgreep
3x stuk met rode handgreep
1x uitgebreid stuk met gele handgreep
1x uitgebreid stuk met rode handgreep

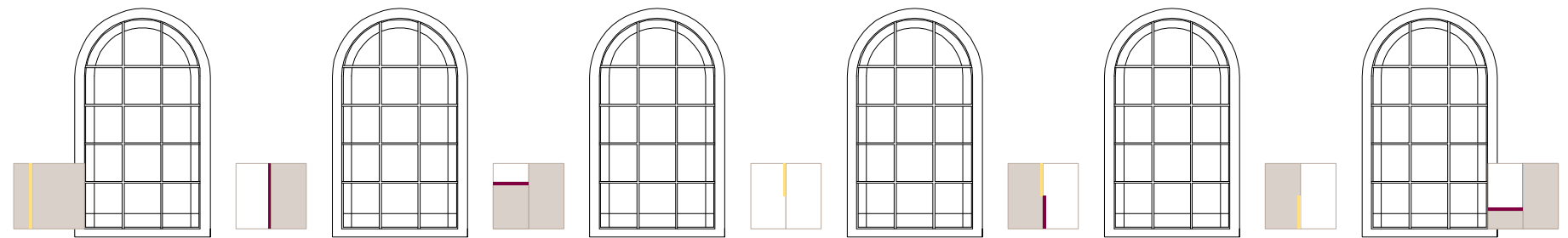
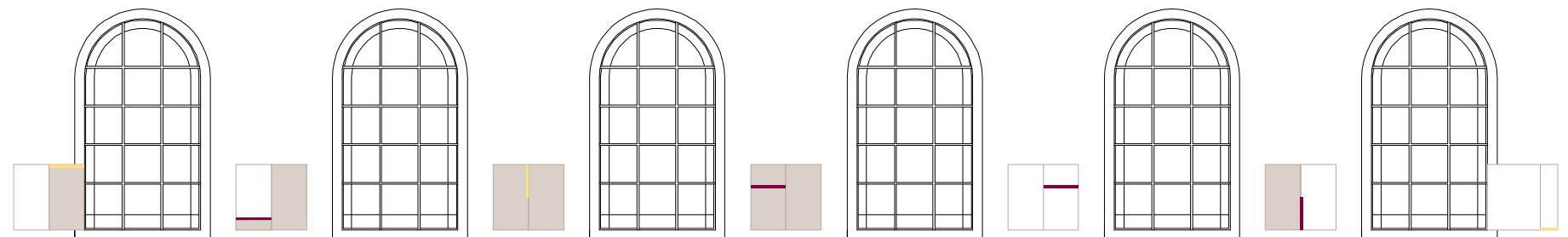
Scheiding het schip van het koor; nieuwe altaartafel van Maarten Van Severen

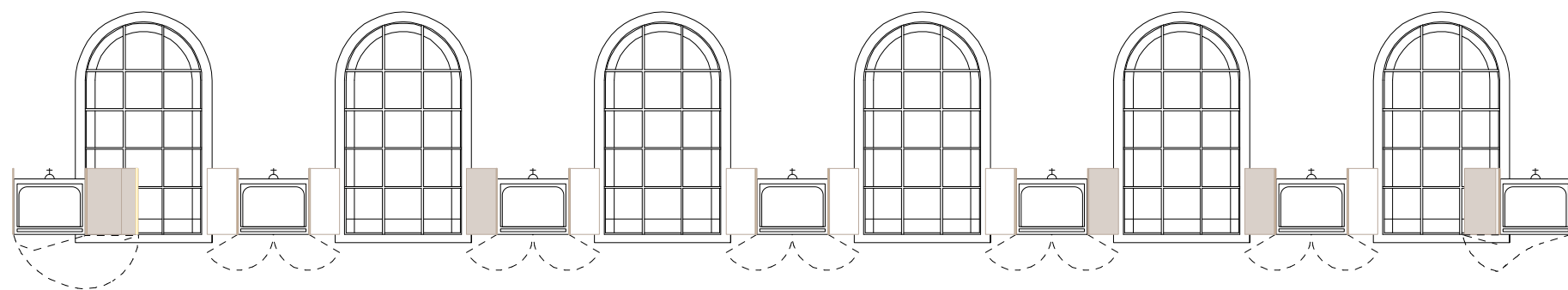
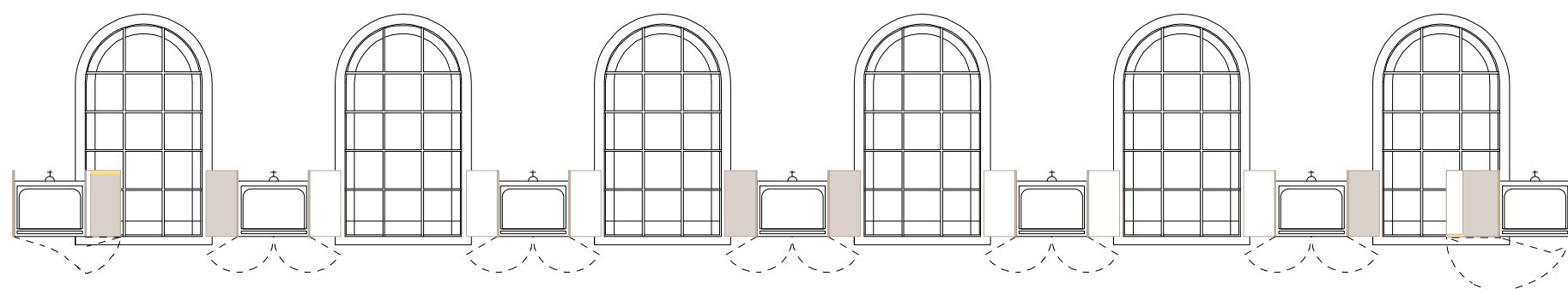
2_ versoberen van het interieur

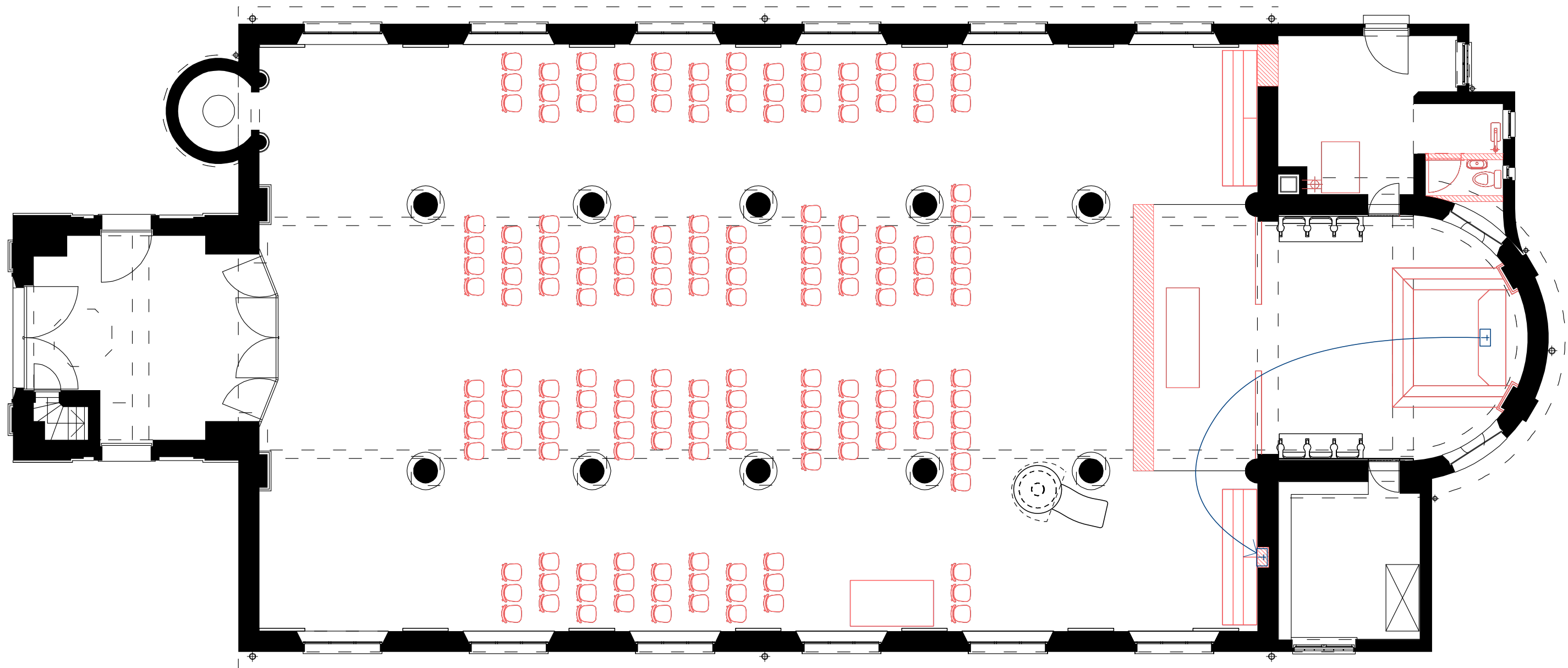
Een opsplitsing wordt gemaakt tussen schip en koor.
Het koor - bepaald door haar houten lambrisering - behoudt uitsluitend een religieuze functie, en neemt dan ook de specifiek religieus geconnoteerde, of met de eredienst verbonden objecten op.

Het schip ontvangt allerlei activiteiten, zowel profane als religieuze en krijgt de objecten met (cultuur)historische en artistieke waarde. Daartoe behoort de rococco preekstoel.

De kruisweg krijgt in het ontwerp specifieke aandacht. Voor elk statie zijn er luiken ontworpen. Deze kunnen open of dicht zijn afhankelijk van de activiteit in de kerk. In deze luiken komt de materialiteit van de meubelstukken terug.

Voor de biechtstoel en de twee zijaltaren wordt geadviseerd ze weg te nemen. Hun historisch/artistieke waarde is beperkt en het betreft uitgesproken religieuze elementen die een grote impact hebben op de sfeer van de ruimte. Bovendien zitten deze elementen in de weg van de voorgestelde circulatie. Hetzelfde geldt voor de rococo communiebank, weliswaar waardevoller maar nutteloos geworden in het nieuwe ontwerp.

Het ontwerp houdt geen rekening met het bestaande hoofdaltaar en zijn verhoging. De stenen optreden worden herwerkt in de vloer.

Op deze manier krijgt het schip van de kerk een lichtere, meer harmonieuze en wereldlijke sfeer waarbinnen de belangrijke stukken van de kerk tot hun recht komen.

Artiekels vermeld in De Inventaris van het Onroerend Erfgoed

te verwijderen

- Hoogaltaar, witsteen, 1932; daarop een retabel, hout,
- Tabernakel, koper, 1932, te behouden en in wand in metselen
- Zijaltaren, hout, 1855 en 1856
- Communiebank, eik, rococo, 18de eeuw.
- Biechtstoel, hout, 1832
- Doopvont, hout ca. 1840?
- Klok, brons, 1867-1868
- Beeldhouwwerken, schilderijen (van hoofdschip en zijschippen), twee modern-expressionistische kunstwerken-aanbevolen om te verwijderen.

te behouden

- Preekstoel, houten kuip en sokkel op gemetselde basis, 1743, rococo, stervormig klankbord
- Orgel, hout, 1832
- Kruisweg van veertien staties, polychrome gebakken aarde, in 1844 van houten kaders voorzien
- Gebrandschilderde glas-in-loodramen, 1897
- Muurschilderingen "Prediking van H. Paulus" en "Jezus geeft de sleutels aan Petrus", 1894, in absis

te behouden en verplaatsen

- Tabernakel, koper, 1932, te behouden en in wand in metselen

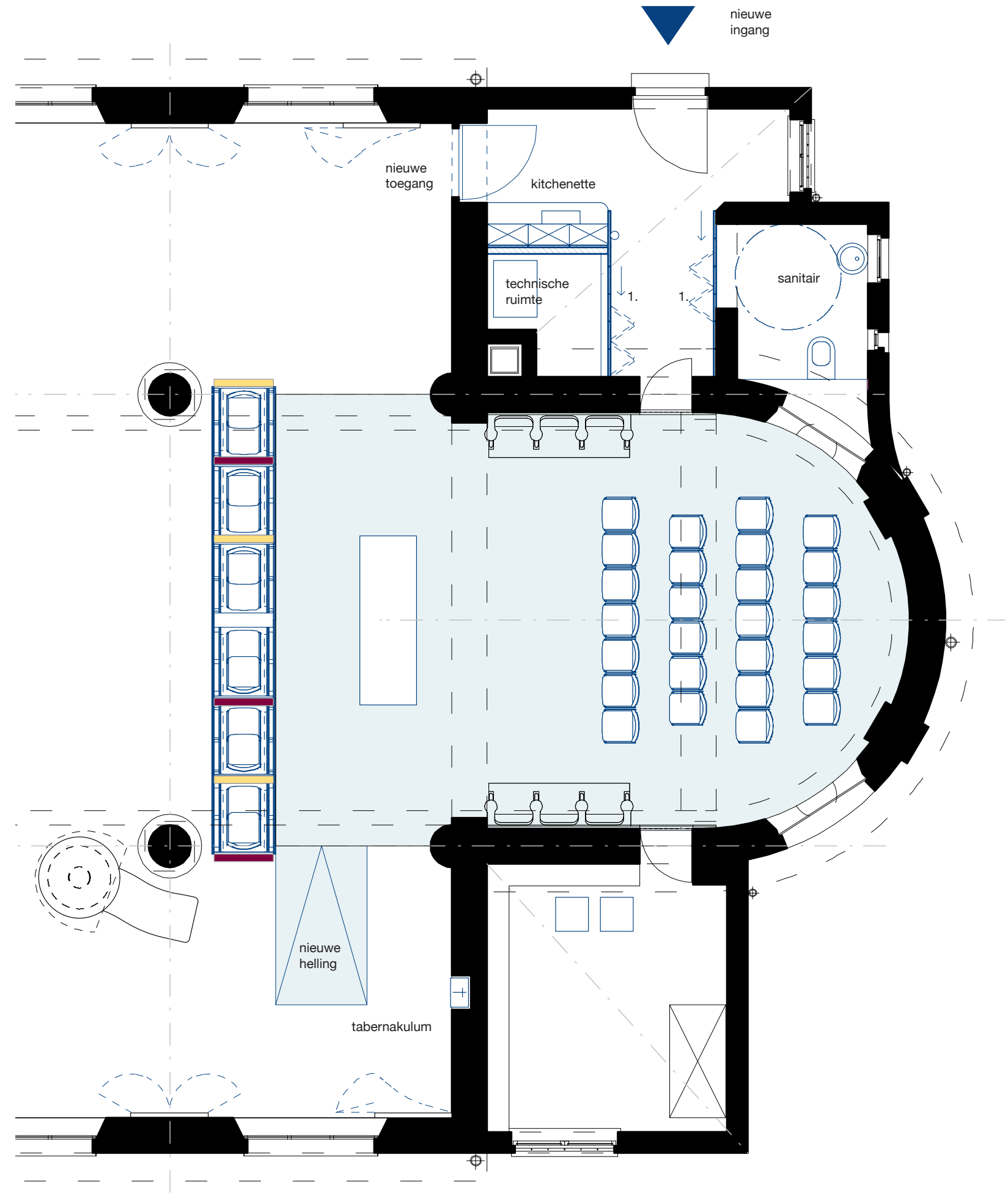
Andere

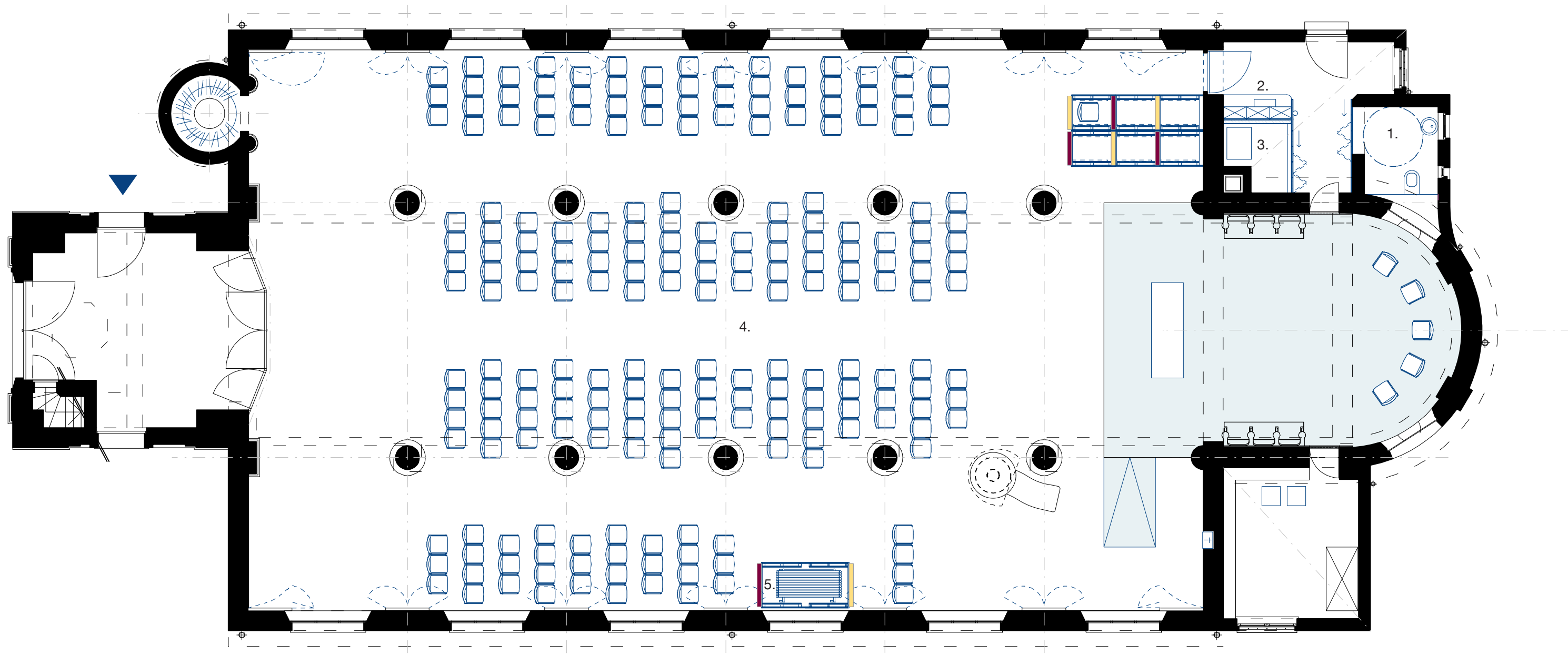
- alle stoelen en andere meubilaire van de hoofdschip en zijschippen niet vermeld in de inventaris

3_ nieuwe ingang

1. kastwand

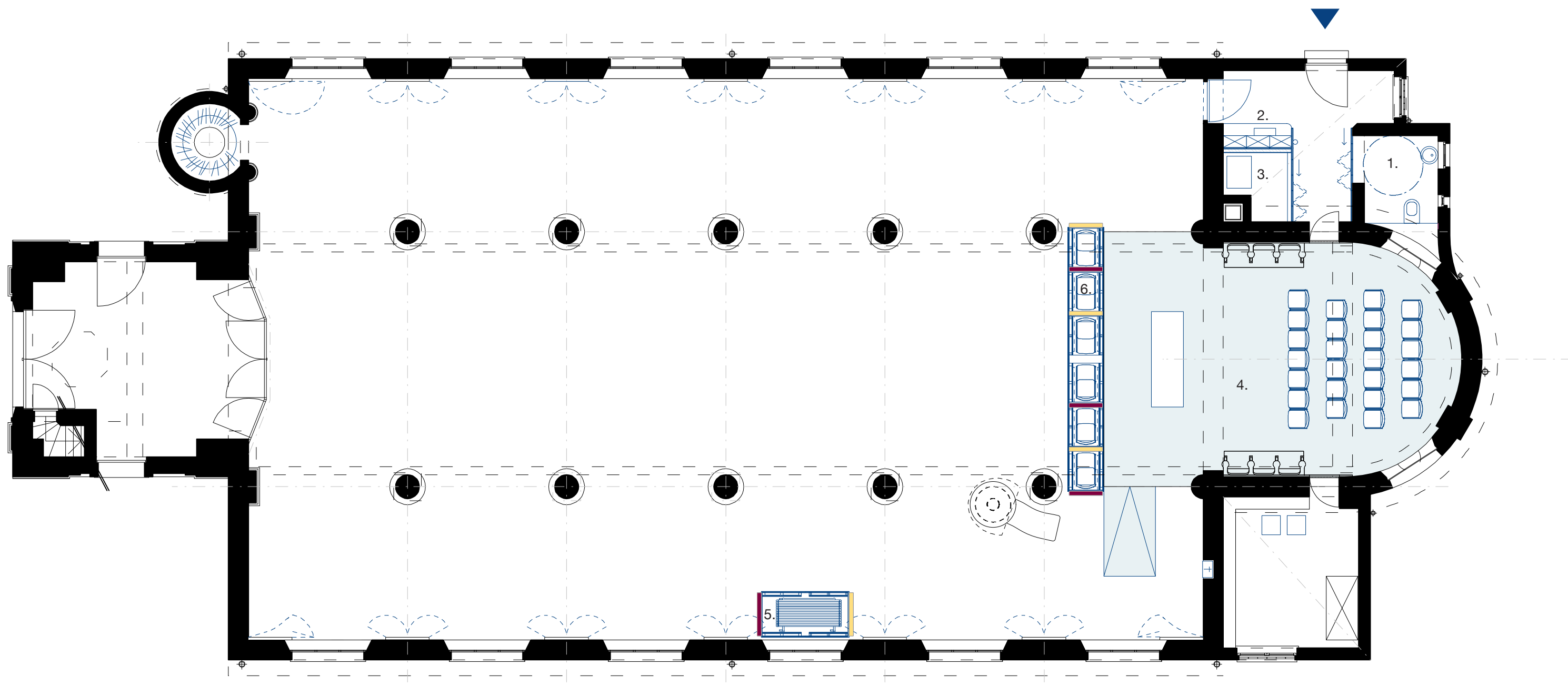

Scenario 1
misviering, volle kerk
220 stoelen in gebruik

- 1. sanitair
- 2. kitchenette
- 3. technische ruimte
- 4. misviering
- 5. 8 tafels gestapeld

1:100

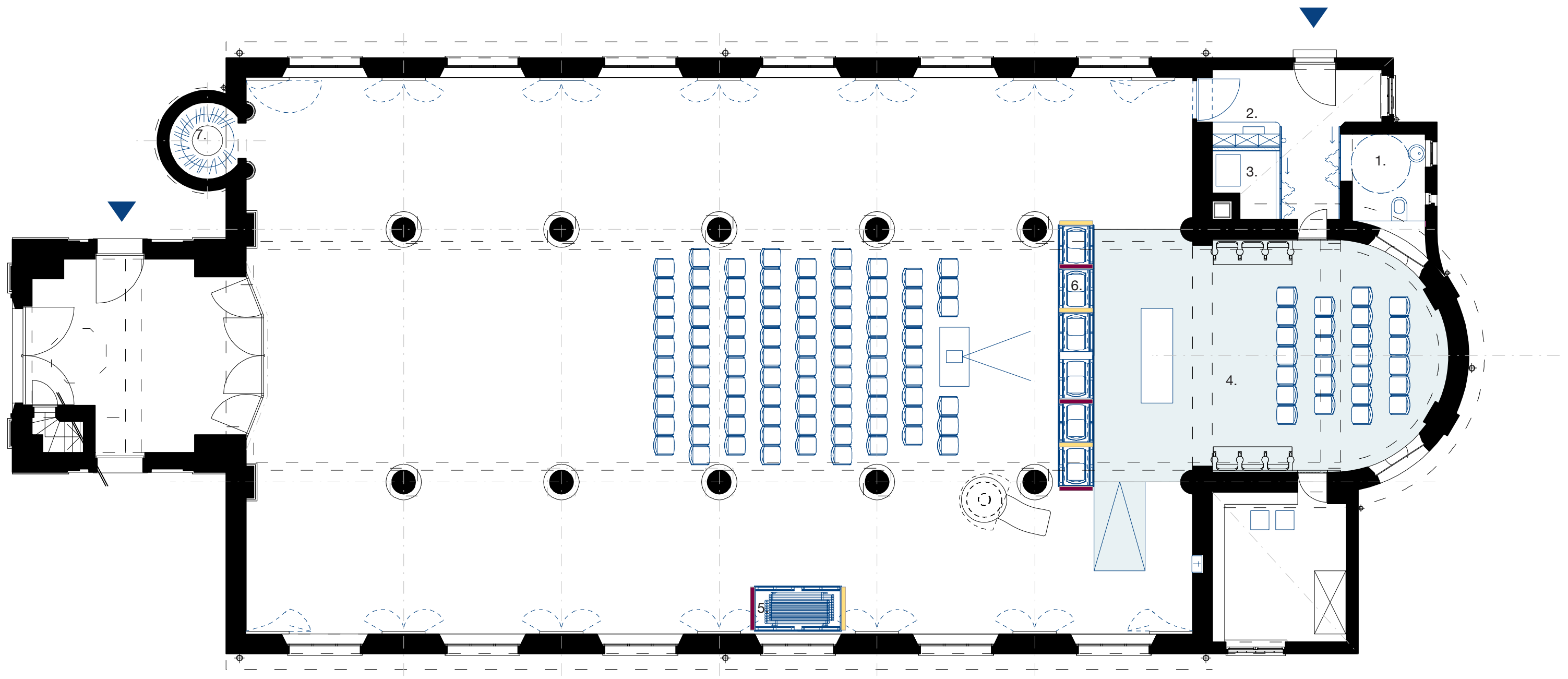

Scenario 2
 misviering in kapel,
 de wanden scheiden het koor van
 het schip
 26 stoelen in gebruik

- 1. sanitair
- 2. kitchenette
- 3. technische ruimte
- 4. misviering
- 5. 8 tafels gestapeld
- 6. 214 stoelen gestapeld

1:100

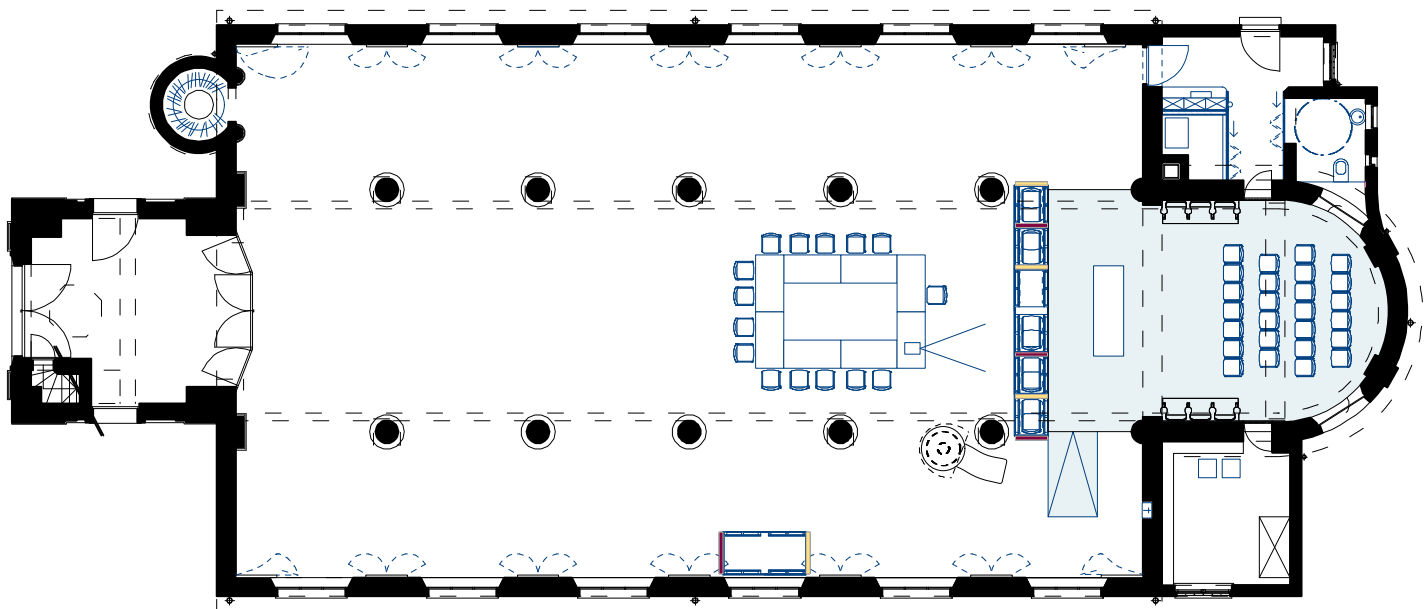

Scenario 3
 misviering in kapel,
 de wanden scheiden het koor van
 het schip,
 kerk al ingericht voor projectie
 92 stoelen in gebruik
 1 tafel in gebruik

- 1. sanitair
- 2. kitchenette
- 3. technische ruimte
- 4. misviering
- 5. 7 tafels gestapeld
- 6. 148 stoelen gestapeld
- 7. vestiaire

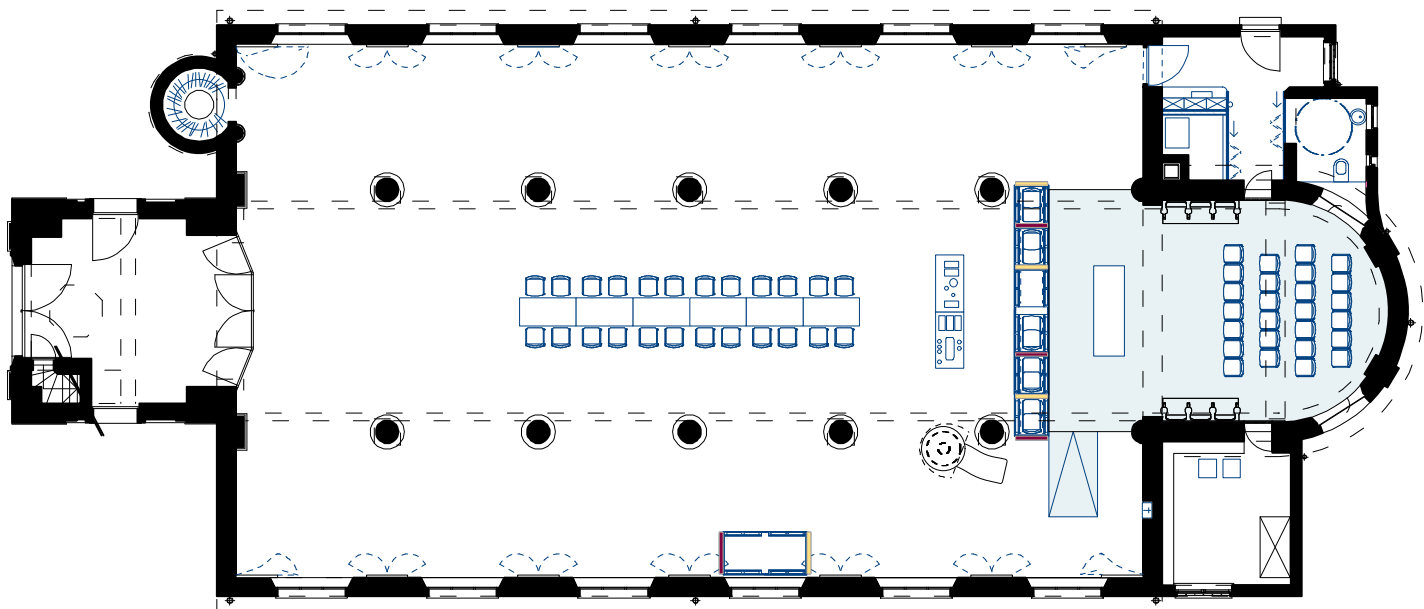

1:100

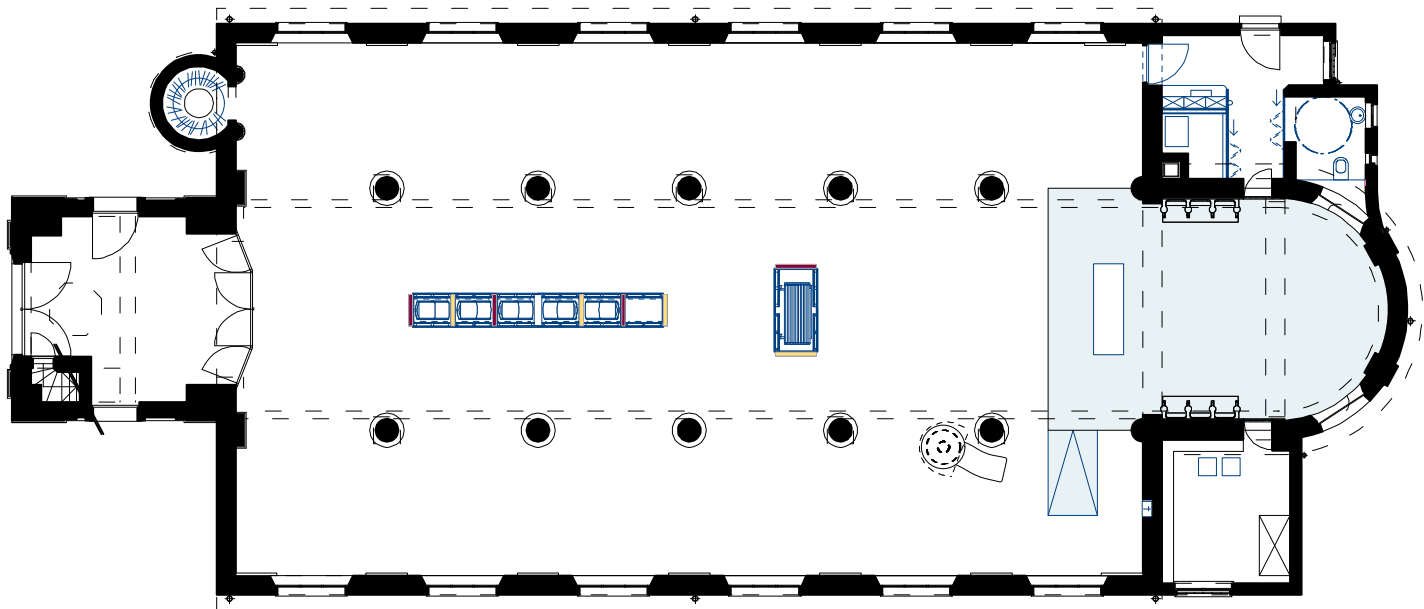
Scenario 4
 discussie/vergadering met projectie
 de wanden scheiden het koor van het schip en dienen voor projectie

41 stoelen in gebruik (15 in het schip)
 8 tafels in gebruik

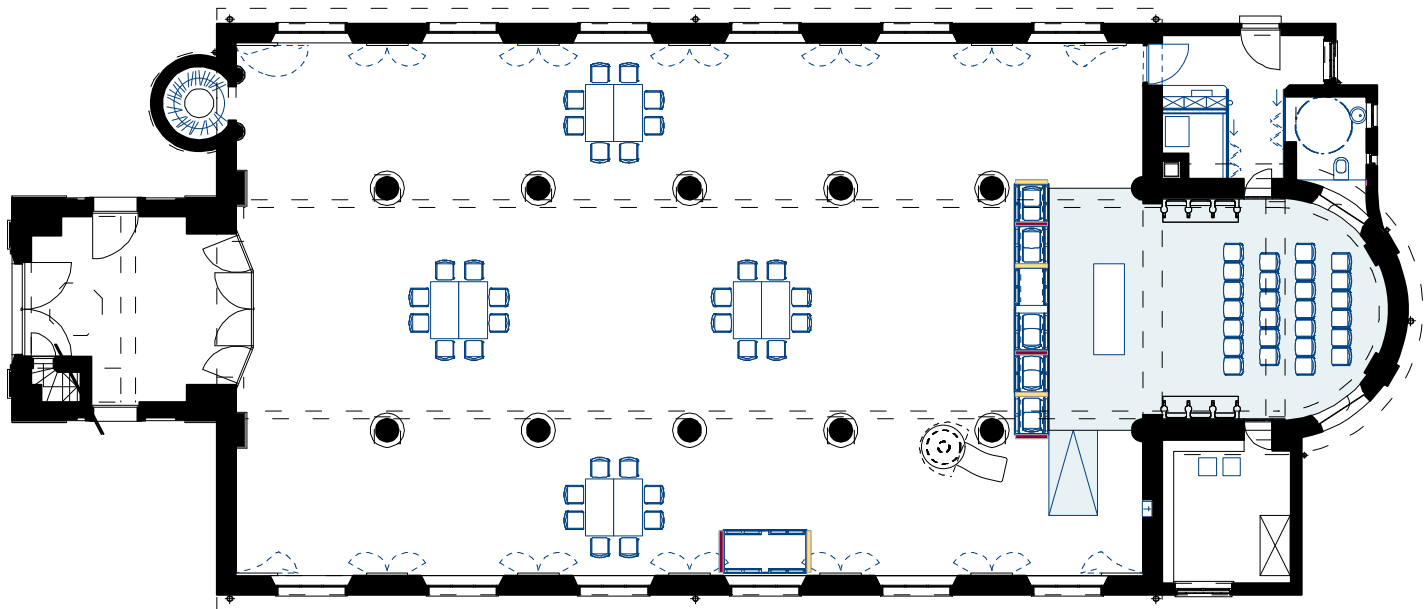
Scenario 5
 eetfeest
 de wanden scheiden het koor van het schip

50 stoelen in gebruik (24 in het schip)
 8 tafels in gebruik

Scenario 6
 tentoonstelling,
 de wanden worden tentoonstellingspanelen

alle meubilair is opgeborgen

Scenario 7
 discussie in groepen
 de wanden scheiden het koor van het schip

58 stoelen in gebruik (32 in schip)
 8 tafels in gebruik

4_ verduurzaming van het gebouw

verwarming

De huidige verwarming is in werkende maar verouderde staat. Gezien het een bouwkundig erfgoed betreft, moet niet of slechts gedeeltelijk aan de EPB-eisen voldaan worden. Een constante temperatuur van 14°C moet echter gewaarborgd blijven.

Voor de verwarming wordt geopteerd om te blijven werken met convectoren en de huidige installaties alleen maar te vernieuwen.

Een nieuwe condenserende gasketel kan voorzien worden in de huidige stookplaats achter een nieuwe scheidingswand, gebruik makend van de bestaande schoorsteen.

Om de verwarmingskosten niet te laten oplopen tijdens de meestal korte diensten stellen we voor om de deelnemers rechtstreeks in contact te brengen met de warmtebron: warmtekussens (bv. stoov). Deze draadloze kussens zijn energiezuinig en individueel instelbaar. Deze oplossing is in Nederland sterk ingeburgerd en combineert individueel comfort met geringe verwarmingskosten. Een 20-tal kussens worden na de eredienst opgeborgen in oplaadtrolley's in de sacristie en ze laden zich automatisch en draadloos op. Ruimteverwarming op hogere temperatuur wordt dan voorbehouden voor grootschaliger activiteiten.

ventilatie

Gezien de hoge hoogte en grote inertie zal natuurlijke ventilatie volstaan bij huidige bezetting. Technisch is een ventilatiesysteem ook moeilijk te integreren in het bestaande gebouw.

isoleren

Omdat de grootste verliesoppervlakken de ramen en het dak zijn worden volgende twee ingrepen voorgesteld om het gebouw energetisch te optimaliseren:

- aanbrengen van isolatie boven op de gewelven. Op deze manier kan er aan de bovenzijde geïsoleerd worden zonder dat het dak moet afgenomen worden
- ofwel: vervangen van de ramen - ofwel: plaatsen van voorzetramen aan de buitenzijde. De ramen worden zo ontworpen dat er voldoende ventilatie gegarandeerd blijft.

Kussens maakt het warm in kerk

door Zander Lamme

JORWERT • Bezoekers van de Sint-Radboudkerk in het Friese Jorwert hoeven niet langer meer bibberend te luisteren naar de preken van de dominee. Niet vanwege de kou in elk geval. De kerk is sinds deze week de eerste kerk in Nederland met speciale warmtekussentjes.

Het verwarmen van mensen met behulp van de kussentjes is veel energiezuiniger dan het verwarmen van de hele kerk. „De warmte van de centrale verwarming gaat naar boven”, aldus dominee Hinne Wagenaar. „Dus wordt het nooit echt warm in de kerk.”

Omdat veel diensten vaak maar kort duren, werd het vaak onnodig gevonden de verwarming aan te zetten. Op koude dagen werd daarom gebruikgemaakt van de kussentjes en hielden mensen de jassen aan. De kussentjes

maken dat nu overbodig. Ze zijn op drie standen te zetten en de hoogste stand is zeker verwarmend.

Volgens Wagenaars vrouw en bestuurslid van de overkoepelende stichting, Sietske Visser, is het belangrijk om het aangenaam warm te hebben tijdens de diensten. „Als je het koud hebt, verkrampt je hart en ziel. Dan ben je minder ontvankelijk voor mooie gedachten en momenten.”

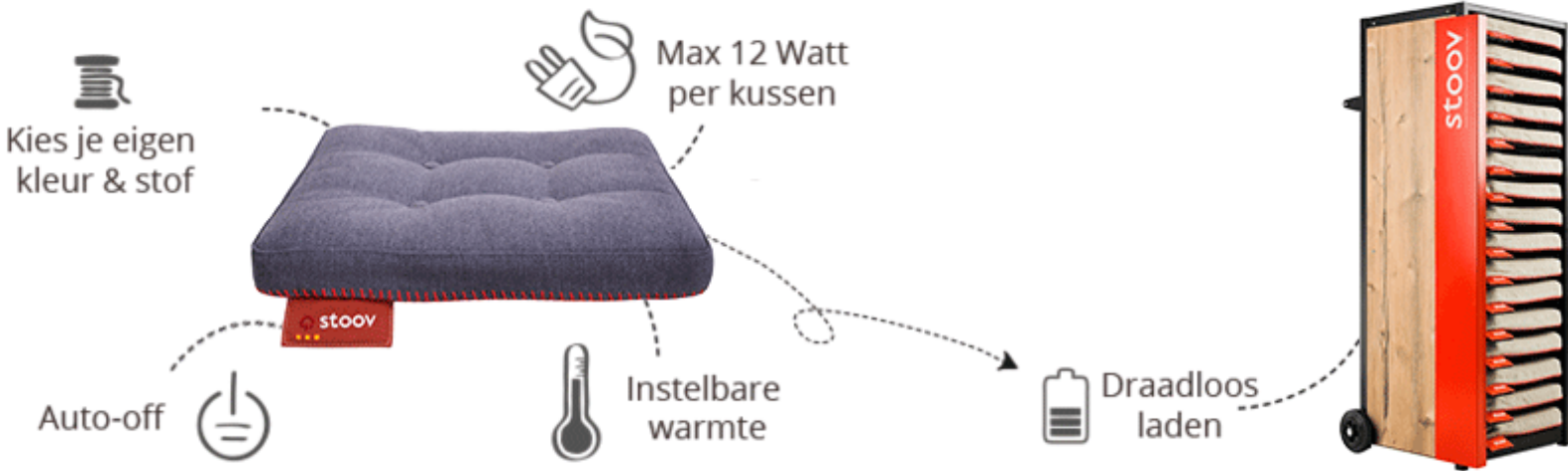
De kussentjes zijn bedacht door Teun van Leijssen van Stoov. Een aantal horecagelegenheden maakte eerder al gebruik van zijn kussens op terrassen. Als ze niet gebruikt worden, kunnen ze worden opgeladen.

Dominee Hinne Wagenaar en zijn vrouw Sietske zijn enthousiast over de oplaadbare warmtekussentjes. Bibberen in de kerk is voortaan niet meer nodig.

FOTO ANNE VAN DER WOUDE

Bron:
Telegraaf

Raming

Kostenraming OLV Geboortekerk te Schuiferskapelle									
Nr.	Omschrijving	EH	n	HV	EHP	TOT			
00 Algemeen									
00.01	bouwplaatsinrichting	SOG	1	1	10.000	10.000			
01.02	ruwbouwwerken voor ondergrondse leidingen voor verwarming (canniveaus)	SOG	1	1	7.000	7.000			
01.03	leidingenkoker van tech ruimte naar canniveaus	SOG	1	1	1.800	1.800			
						deelsom 00	20.000		
01 Restauratie & verduurzaming kerk									
01.01	Kleine herstellingen (reparaties aan pleisterwerk)	SOG	1	1	2000	2.000			
01.01	Voorzetramen (buitenkant)	m2	1	79,28	850	67.388			
				3,9					
				9,38					
				66					
01.02	Isoleren gewelven	m2	1	457	30	13.716			
				273					
				81,6					
				81,6					
				21					
01.03	afbraak	SOG	1	1	2.000	2.000			
	<i>sanitair in sacristie</i>								
	<i>opening naar stookruimte</i>								
	<i>nis voor tabernakel</i>								
						deelsom	86.250		
01.05	Vernieuwen elektriciteit	SOG					deelsom	42.500	
01.06	Vernieuwen verwarmingsinstallatie	SOG					deelsom	40.000	
						deelsom 01	168.750		
02 aanpassingen interieur									
02.01	nieuwe lichte scheidingswand technische ruimte	m2	1	3,5	110	385			
02.02	voorzetwand wc	FH(m²)	1	2,3	70	161			
02.03	houten wand met vouwdeur	FH(m)	1	2,4	1.100	2.640			
02.04	brandwerend deur naar stookruimte	st	1	1	850	850			
02.05	inwerken altaar verhoogingsstenen in vloer	SOG	1	1	2.000	2.000			
02.06	wandbetegeling - keramisch	FH(m²)	1	7,82	40	313			
02.07	hellingbaan	FH(m²)	1	2,9	89	258			
						deelsom 02	7.500		
03 flexibele meubelstukken									
03.01	flexibele meubelstukken	SOG	1	1	14.300	14.300			
						deelsom 03	14.300		
04 meubilair (stoelen, tafels, kussens)									
04.01	maken en plaatsen van keuken meubilair	FH	1	1	2.670	2.670			
	<i>corpussen&fronten</i>		3		320				
	<i>werkblad</i>		1		300				
	<i>hangkasten&fronten</i>		3		220				
	<i>werkblad</i>		1		300				
	<i>inbouwspoelbak</i>		1		350				
	<i>laden</i>		1		100				
	<i>handgrepen & trekkers</i>	PM							
	<i>toebehoren</i>	PM							
04.02	Tafels (simpla by John Bollen 2000) 1x8 tafels (1500x750) afw: natuurhout fineer met wieltjes	st	8	1	1.243	9.944			
04.03	wagentje voor tafels	st	1	1	1.633	1.633			
04.04	Stoelen (40/4 by David Rowland 1964) 6x40 stoelen: zitting, rug en frame in natuurhout fineer	st	220	1	316	69.520			
04.05	wagens voor 40/4 stoelen	st	6	1	443	2.658			
04.06	Tafel Marteen Van Severen, MVS T88A 250x82x72,5	st	1	1	4.493	4.493			
04.06	Stoov® Dock16	st	1	1	1.974	1.974			
	Stoov® Dock6	st	1	1	868	868			
						deelsom 04	95.000		
05 sanitair									
	<i>Sanitaire toestellen en kraanwerk:</i>								
	<i>toilet met inbouwreservoir</i>	st	1	1	590	590			
	<i>handwasbakje type rechthoekig model met zelfsluitende kraan</i>	st	1	1	280	280			
	<i>spiegel</i>	st	1	1	80	80			
	<i>leidingen</i>	SOG	1	1	600	600			
	<i>bijkomende werken</i>	SOG	1	1	500	500			
						deelsom 05	2.050		
20 Erelonen									
20.01	Architect (excl. Toezicht meubilair)	%	0,14	212.600	29.764				
20.02	Architect Toezicht meubilair	%	0,03	95.000	2.850				
20.03	Technieken	%	0,07	84.550	5.919				
20.04	Veiligheidscoördinator	st	1	3.000	3.000				
20.05	EPB	st	1	2.000	2.000				
						deelsom 20	43.533		
30 Overige kosten									
20.01	Verzekering AB	%	0,0035	297.150	1040,025				
						deelsom 30	1.040		
99 NOOT									
	Artikels 01.05 en 01.06 zijn oriënterend. Er werd geen aparte studie uitgevoerd binnen het haalbaarheidsonderzoek naar de vernieuwing van de technische uitrusting wegens al opgemaakt gedetailleerd bestek. (bron: haalbaarheidsonderzoek Sint-Jan-De-Doperkerk Helkijn)								
	Er wordt verondersteld dat het structurele houtwerk, bedaking en regenwaterafvoer in goede staat zijn. Schilderwerken zijn niet inbegrepen.								
								SOM	352.173
								marge 5%	17.609
								KOST	369.781
								INCL BTW (21%)	447.435

Colofon

DE SMET VERMEULEN

Ontwerpers

DE SMET VERMEULEN architecten
Henk De Smet + Paul Vermeulen
projectarchitect: Eva Čápová
Apostelhuizen 9
9000 Gent
www.hdspv.be

Opdrachtgevers:

De stad Tielt
Markt 13
8700
Tielt